

اذکار صالحین

جمع و ترتیب از:
دکتور نظام الدین «نافع»
استاد پوهنتون (دانشگاه) اسلامی
بین المللی اسلام آباد- پاکستان

این کتاب از سایت سنی بوک | کتابخانه مجازی
 اهل سنت دانلود شده است. برای دریافت کتب
 بیشتر ما را از طریق آدرس اینترنتی و کانال
 تلگرام سنی بوک دنبال کنید.

آدرس اینترنتی : www.SunniBook.net

کانال تلگرام : <https://telegram.me/OnlineLibrary>

عنوان سایت	آدرس اینترنتی
سنی بوک دریافت سریع کتب اهل سنت	www.SunniBook.net
سنت دانلود مرکز دانلود فایل های اسلامی	www.SunnatDownload.com
عقیده کتابخانه آنلاین اهل سنت	www.Aqeedeh.com
سنی آنلاین پایگاه اطلاع رسانی اهل سنت ایران	www.SunniOnline.us
سنت آنلاین دریافت آخرین اخبار و مقالات اهل سنت	www.SunnatOnline.com
سنی وب مرکز طراحی و آموزش سایت های اهل سنت	www.SunniWeb.org

نابسامانی ایمان و اخلاق 3

فهرست مطالب

8	پی‌شگفتار
8	انگیزه نوشتن این رساله:
10	دعا و نیایش
11	فضائل و خوبی‌های دعا:
11	آیات قرآنی:
13	احادیث نبوی:
14	شروط دعا کننده:
15	یاددهانی:
16	اوقات و حالاتی که در آنها دعا قبول می‌گردد:
17	کسانی که دعای شان به اجابت می‌رسد:
17	آداب دعا و مستحبات آن:
18	چرا دعا به اجابت نمی‌رسد؟
18	نمونه از دعا‌های انبیاء ﷺ در قرآن مجید:
26	سائر دعا‌های قرآنی:
26	دعای اصحاب کهف:
26	دعای آسیه زن فرعون:
29	آیه های شفا:
31	احادیث شفا:
33	استغفار و طلب آمرزش:
36	فضیلت تلاوت قرآن مجید:
37	فضیلت درود گفتن بر پیامبر بزرگوار اسلام ﷺ:
40	فضیلت اسماء الله تعالی
41	طریقه خواندن اسماء الله تعالی:
41	اسماء الله تعالی:
42	ترجمه و شرح اسماء الله تعالی:
59	خواص اسماء الله تعالی:
62	اسم اعظم خداوند Ψ
66	اوراد و اذکار صبح و شام
67	بخش قرآنی:
67	احادیث نبوی ﷺ:

67.....	اوراد بخش قرآنی:
88.....	طریقه وضوء و دعاهاى آن
90.....	طریقه اداى نماز
90.....	نیت نماز:
93.....	نماز استخاره:
95.....	دعاى استخاره:
95.....	نماز حاجت:
96.....	دعاى حاجت:
97.....	دعاهاى متفرقه
97.....	دعاى وقت بیرون شدن از منزل:
97.....	دعاى مسافر:
98.....	دعاى وقت روان شدن بسفر:
98.....	دعاى وقت سوار شدن بوسایل سفر:
99.....	دعاى بازگشت از سفر:
99.....	دعاى طلب باران:
99.....	دعاى وقت داخل شدن بمسجد:
100.....	دعاى وقت بیرون شدن از مسجد:
100.....	دعاى وقت داخل شدن به بازار:
101.....	دعاى داخل شدن به بیت الخلاء:
101.....	دعاى وقت بیرون شدن از بیت الخلاء:
101.....	دعاى تعزیت:
101.....	دعاى زیارت قبور:
102.....	دعاى پیش از شروع طعام:
102.....	دعاى بعد از فراغت از طعام:
102.....	دعاى مهمان برای میزبان:
102.....	دعاى روزه دار برای کسی که او را افطاری داده است:
102.....	
103.....	دعاى وقت افطار:
103.....	دعاى وقت عیادت مریض:
103.....	دعاى عطسه زننده:
103.....	دعاى برای کسی که ازدواج نموده است:
103.....	دعاى خیر و برکت بر متاعی که انسان خریداری
104.....	میکند:

- 104 دعای وقت دیدن ماه نو: نو: 104
- 104 دعای وقت دیدن در آینه: 104
- 105 دعای وقت آواز رعد و برق: 105
- 105 دعای وقت نوشیدن آب زمزم: 105
- 105 دعای ختم مجلس: 105
- 105 دعای وقت همبستر شدن با همسر: 105
- 106 دعای قبل از خواب: 106
- 106 دعای وقت بیدار شدن از خواب: 106
- 106 دعای عقیقه: 106
- 107 دعای قنوت: 107
- 107 دعای نجات از غم و اندوه: 107
- 108 دعای بی قراری: 108
- 109 دعای رفع نا آرامی و ی ا ترس در خواب: 109
- 109 دعای برای عزت و رسیدن بمقام و منصب: 109
- 110 دعای طلب علم: 110
- 110 دعا برای جلوگیری از امراض خطرناک: 110
- دعای صحتی و سلامتی: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ
وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»^(۱) 110
- 111 دعای نجات از شرک: 111
- 111 دعای وقت دیدن مصیبت زده: 111
- 111 دعای بعد از اذان: 111
- 111 دعای وقت روبرو شدن به دشمن: 111
- 112 دعای درخواست اخلاق حسنه: 112
- 112 دعای جنازه: 112
- 113 دعای برای جنازه پسر نابالغ: 113
- 113 دعا برای جنازه دختر نابالغ: 113
- 114 دعای برای علاج بی خوابی: 114
- 114 دعای سجده تلاوت: 114
- 114 دعای وقت شنیدن آواز خروس: 114
- 114 دعای وقت شنیدن عرعر خر: 114
- دعا برای نجات حاصل کردن از عادات و اخلاق
ناپسند: 115
- 115 دعا برای رفع مشکلات: 115

115	دعا جهت نجات یافتن از قرض داری:.....
115	دعا برای پدر و مادر:.....
117	شش کلمه دین
117	اول کلمه طیبه:.....
117	دوم کلمه شهادت:.....
117	سوم کلمه تمجید:.....
117	چهارم کلمه توحید:.....
118	پنجم کلمه استغفار:.....
118	ششم کلمه رد کفر:.....
119	وظیفه نهایت آسان و پر وزن در صحیفه اعمال:
120	فهرست مآخذ
121	آثار علمی مؤلف

پیشگفتار

نحمده ونصلی علی رسولہ الکریم وعلی آلہ
وأصحابہ أجمعین.

و بعد: خداوند Ψ را نهایت سپاسگذارم که بمن
توفیق ارزانی نموده است تا توانستم مجموعه ای
از اذکار قرآنی، و احادیث گرانبهای آنحضرت ρ
را جمع آوری نمایم.

انگیزه نوشتن این رساله:

هدفم از جمع آوری این رساله دو چیز بوده
است:

1 - بسیاری از مردم را میدیدم که بعضی از
اذکار را ورد خود ساخته و به خواندن آنها
صبح و شام مبادرت میورزند درحالیکه خواندن
این اذکار نه از آیات قرآنی بوده و نه هم از
احادیث نبوی ρ ، و نه هم در کدام حدیث و اثری
خواندن آنها ثابت شده است، و حتی در خواندن
بعضی از این اذکار مبالغه و گزاف گوی های
زیادی بعمل آمده است، و بمنظور تشویق و
ترغیب خواننده روایات و اسناد بی اساس و بی
محتوی ساخته و بافته عده ای از مردم بی خرد
و نادان در آنها درج و ثبت شده است، و از
طرف بعضی از چاپ خانه ها که هدف شان جز فروش
نشرات شان چیز دیگری نیست به نشر سپرده شده
است. بناء لازم دیدم جزوه را که از آیات
قرآنی و احادیث نبوی شریف منتخب شده است به
نشر سپارم.

2 - همسر و والدۀ عبدالباسط جان که علاقۀ

شدیدی به خواندن اذکار دارد، همیشه بمن
توصیه می نمود که مجموعه ای از اذکار را
جمع، و به زبان دری که یکی از زبان های رسمی

ملت مسلمان افغانستان است ترجمه نمایم تا برای خودش و دیگر خوانندگان این رساله سهولت میسر گردد، که اینک بحمد الله تعالی رساله موصوف آماده طبع شده خدمت خوانندگان بی نهایت عزیز و مهربان تقدیم می‌گردد. این را باید تذکر دهم که شاید بعضی ها بگویند که خواندن تمام این مجموعه همه روزه وقت زیادی را دربر میگیرد، و از جانبی برای خواننده نیز ملال و کسالت پیدا میشود. در جواب باید گفت: که خواندن تمام این مجموعه همه روزه ضروری نبوده بلکه هدف از نوشتن آن این است که اگر کسی میخواهد کدام ذکر و اورادی را بخواند میتواند به قدر توان و مطابق ذوق خویش همان اذکاری را انتخاب نماید که خواندن آنها اساس شرعی داشته و برای خواننده ثواب و اجر حاصل گردد. مثل عربی است که میگویند: «مالا یُدرک کله لا یترک جله» اگر کسی همه چیزها درک نمی‌گردد همه آنها ترک هم نمی‌گردد. در اخیر از همه خوانندگان این مجموعه تقاضا مینمایم که این بنده حقیر را از دعای خیر خویش فراموش نساخته و در جمله کسانی که در دعای خود شامل می‌سازند شامل گردانند. و صلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد و علی آله و اصحابه اجمعین.

وبالله التوفیق وبه نستعین.

اسلام آباد - پاکستان.

دکتور نظام الدین «نافع»

تاریخ 2008/2/10م

دعا و نیایش

دعا و نیایش یکی از م همترین وسائل ارتباط
بندگان با خداوند Ψ است، و روح هر عبادتی قرب
به خداوند و راز و نیاز با او می باشد . دعا
بهترین عبادت و وسیله ای حرکت با دوبرالی است
که انسان با دعا هم از امکانات مادی کمک
میگیرد و هم از امدادهای غیبی نیرو می یابد .
دعا آنگاه با اجابت مقرون میگردد که همراه با
ایمان و اخلاص بوده و دعا کننده مطیع فرامین
خداوند بگردد، و از صمیم قلب به اجابت دعای
خویش ایمان داشته باشد . دعا از هر کس، و در
هر کجا، و در هر وقت و زمانی که باشد، اگر
خداوند بخواهد قبول میگردد . دعا کننده در
دعای خویش همرنگی تمام عیاری با همه جهان
هستی میکند. ﴿كُلُّ لَه قَانُونٌ﴾⁽¹⁾ . (همه به او فرمان
برند).

اگر ما کمی دقیق در مسأله دعا بنگریم می
بینیم که همه موجودات در حال درخواست از
خداوند جل و علا شانه میباشند . ﴿يَسْأَلُهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾⁽²⁾ . (تمام کسانی که در
آسمانها و زمین است از او [حاجات خود را]
میجویند او هر روز در شأنی است).
هیچ فرد مسلمانی از اثرات روانی، اجتماعی،
و تربیتی دعا بی خبر نمیباشد زیرا انسان برای
تقویت اراده خویش و برطرف ساختن نا راحتیهای
خود به تکیه گاهی احتیاج دارد که او را یاری
و مدد نماید و آن همان ذات پاک خداوند Ψ است.

1- سوره روم، آیه: 26.

2- سوره رحمن، آیه: 29.

دعا چراغ امید را در انسان روشن میسازد، و انسان بوسیله دعا و تضرع شایستگی بیشتری برای بدست آوردن فیوضات خداوند حاصل میکند. و قلب و روحش از طریق دعا پیوند نزدیکی به خداوند پیدا می نماید.

فضائل و خوبیهای دعا :

در رابطه به فضائل و اهمیت دعا آیات و احادیث فراوانی آمده است که در اینجا بعضی از آیات و احادیث به سمع خوانندگان عزیز رسانیده میشود.

آیات قرآنی:

1 خداوند میفرماید: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾⁽¹⁾.

ترجمه : (هنگامیکه بندگان من از تو در باره من سؤال کنند من یقیناً (با ایشان) نزدیکم چون دعا کننده مرا بخواند، دعایش را اجابت میکنم پس آنها باید دعوت مرا بپذیرند و باید بمن ایمان بیاورند تا باشد که براه راست رهیاب گردند).

سبب نزول آیه مبارک:

برای این آیه مبارک چندین سبب نزول ذکر شده است مگر مآل همه آنها یک چیز است و آن عبارت از دعا و خواست از خداوند Ψ می باشد. امام ابن جریر طبری : از معاویه پسر حیده که وی از پدر خویش روایت میکند چنین گفته است : «قال: جاء

1- سوره بقره، آیه: 186.

أعرابي إلى النبي **p** فقال : أَقْرَبُ رَبُّنَا فَنَنَاجِيهِ ، أَمْ بَعِيدُ فَنُنَادِيهِ ؟⁽¹⁾ .

(اعرابی نزد آنحضرت **p** آمد و گفت : آیا پروردگار ما نزدیک است که او را آهسته بخوانیم یا دور است که او را با آواز بلند بخوانیم؟ آنحضرت در برابر سؤالش خاموشی اختیار نمود سپس آیه مبارک نازل شد).

و نیز چنین روایت شده است : أن النبي **p** سمع المسلمين يدعون الله بصوت مرتفع في غزوة خيبر، فقال لهم : «أَيُّهَا النَّاسُ ! ارْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ إِنَّكُمْ لَيْسَ تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا إِنَّكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا وَهُوَ مَعَكُمْ»⁽²⁾ .

(پیامبر اسلام **p** در غزوة خیبر از مسلمانان شنید که با آواز بلند خدا را می خوانند، آنحضرت بایشان فرمود : ای مردم آواز خود را آهسته کنید همانا شما یان کر و غایب را دعا نمیکنید بلکه شما کسی را که شنوا است و بشما نزدیک است میخوانید و او با شما است) . (و این را باید دانست که مراد از قرب و نزدیکی خداوند به بنده قرب مکانی نبوده بلکه مراد از آن قرب علم و اجابت دعوت و خواست بنده است).

در آیه مورد بحث خداوند هفت مرتبه بذات پاک خود اشاره میکند، و هفت بار به بندگان، این امر نهایت قرب و ارتباط و پیوستگی و محبت خدا را به بندگان ثابت می سازد . و میفرماید : ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾⁽³⁾ . ترجمه : (پس خدا را بخوانید و عبادت و طاعت را خاص از آن او بدانید هر چندیکه کافران دوست نداشته باشند).

1- جامع البيان عن تأويل آي القرآن للإمام الطبري 2 / 209.

2- جامع البيان عن تأويل آي القرآن للطبري 5 / 262.

3- سوره غافر، آیه: 14.

- 2 - ومیفرماید: ﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ﴾⁽¹⁾. ترجمه: (آیا کیست که دعای درمانده ای را چون به او نیایش نماید اجابت میکند و بدی را دور میسازد؟).

احادیث نبوی:

از پیامبر بزرگوار اسلام μ در رابطه با دعا احادیث زیادی روایت شده از آنجمله به روایت امام ترمذی از حضرت انس τ چنین آمده است. «الدعاء مخ العبادة». دعا مغز عبادت است. و در روایت نعمان پسر بشیر از آنحضرت μ چنین نقل شده است: «الدعاء هو العبادة». دعا عبادت است⁽²⁾. و در روایت حضرت علی τ از آنحضرت μ باین عبارت نقل قول شده است: «الدعاء سلاح المؤمن وعماد الدين ونور السماوات والأرض»⁽³⁾. (دعا سلاح مؤمن، و ستون دین، و نور آسمانها و زمین است). آیا دعا منافی رضا و تسلیم در برابر خداوند Ψ است؟ کسانی که میگویند: دعا کردن مداخله در کار خدا است و خداوند هرچه مصلحت بنده را بداند انجام میدهد، و او مصالح ما را از خود ما بهتر میداند، بناء برآن ضرورت به دعا نیست. این مردم چنانچه قبلاً هم تذکر گردید از اثرات روانی، اجتماعی و تربیتی دعا و نیایش بی خبر

1- سوره نمل، آیه: 62.

2- مسند امام احمد بن حنبل، کتاب ادب مفرد امام بخاری.

3- مسند أبو یعلی و مستدرک حاکم، و حاکم گفته است که حدیث موصوف صحیح است.

اند و این را نمی دانند که دعا بذات خودش عبادت و خضوع و بندگی است . و انسان توسط دعا ارتباط خاصی به خداوند پیدا میکند چنانچه میفرماید : ﴿ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾⁽¹⁾ . ترجمه : (مرا نیایش کنید تا -دعای- شما را اجابت کنم) . یکی از اهداف مهم عبادت همانا نیایش، تضرع، و اظهار عجز و انکسار در برابر خداوند و منقاد شدن به قدرت کامله الله Ψ میباشد . چنانکه میفرماید : ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾⁽²⁾ . (پروردگارتان را با تضرع و نهانی [به نیایش] بخوانید . بی گمان او از حد گذرندگان را دوست نمی دارد) .

شروط دعا کننده :

دعا کننده باید باین عقیده باشد که تنها کسیکه قادر و توانا بر اجابت دعای من است همانا خداوند یگانه و یکتا است و تمام وسائل و اسباب به اراده و فرمان خداوند کارگر می افتد و باید دعاکننده در حین دعا نمودن نیت خود را تصحیح نماید، و از صدق دل و حضور قلب دعا کند چرا که خداوند دعای کسیکه از دل غافل او را میخواند نمی پذیرد . و از خوردن غذای حرام پرهیز نماید، و از دعا کردن احساس ملال نکند.

یکی از علماء بنام سهل ابن شستری شروط دعا را هفت چیز وانمود کرده است : تضرع، خوف، امید، مداومت بر دعا، عام گردانیدن دعا، و خوردن روزی حلال، و بعض علماء این چهار چیز را شرائط دعا گفته اند:

1- سوره غافر، آیه : 60.

2- سوره اعراف، آیه : 55.

- 1 جه تنهای قلب خود را حفاظت کند.
- 2 همراه با مردم زبان خود را کنترل نماید.
- 3 و نظر خود را از نا محرم منع نماید.
- 4 و شکم خود را از حرام پاک کند.

یاددهانی:

این نکته قابل تذکر است که دعا کننده باید در دعای خود از خداوند چیزهای را که حرام و ناجائز قرار داده است نخواهد، گناه و معاصی ننماید، قطع صلۀ رح م نکند، به حقوق مسلمانان تجاوز ننماید، و ظلم و تعدی نکند، و در اجابت دعا عجله ننماید، باین معنی که بگوید من دعا زیاد نمودم ولی خداوند دعای من را نه پذیرفت . بناء باید بنده مسلمان به همه این امور پای بندی نماید تا اگر خداوند بخواهد دعایش بزودی مورد اجابت بارگاه ذات اقدس الهی قرار گیرد . پیامبر بزرگوار اسلام ρ در حدیثی چنین فرموده اند: عن أبي هريرة τ أن رسول الله ρ قال: «تستجاب لأحدكم ما لم يعجل يقول: قد دعوت ربي فلم يستجب لي»⁽¹⁾ .

(از حضرت ابو هريره τ روایت شده که: آنحضرت ρ فرمود: دعای یکی از شما اجابت می شود تا مادامیکه شتاب نکند و بگوید: به پروردگارم دعا نمودم و دعای مرا اجابت نکرد .) و نیز آنحضرت ρ می فرماید: عن عبادة بن الصامت τ أن رسول الله ρ قال: «ما على الأرض مسلم يدعو الله بدعوة إلا آتاه الله إياها أو صرف عنه من السوء مثلها ما لم يدع بمأثم أو قطيعة رحم». فقال رجل من القوم: إذا نكثرت. قال: «الله أكثر». رواه الترمذي وقال: حديث حسن. ورواه

1- صحیح بخاری و صحیح مسلم.

الحاکم من روایة أبي سعيد وزاد فيه: «أَوْ يُدَخَّرُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُهَا».

(از حضرت عبادۀ بن صامت τ روایت شده است که: آن حضرت ρ فرمود: بر روی زمین مسلمانی نیست که دعا به دربار خدا نماید مگر اینکه خداوند دعای وی را اجابت می نماید و یا مثل آنرا از بدی از وی دور میگرداند. مادامیکه به گناه و قطع صلۀ رحم دعا نکند. مردی از میان قوم گفت: ازین به بعد زیاد دعا میکنیم. آنحضرت فرمود: خداوند بیشتر (یعنی احسان و لطف خداوند از درخواست شما زیادتر است). این حدیث را امام ترمذی: روایت نموده و گفته است که حدیث حسن و صحیح است. اما حاکم در روایتش چنین افزوده است: (و یا خداوند برای او مانعند پاداش او را ذخیره میکند).

اوقات و حالاتیکه در آنها دعا قبول میگردد:

اوقات وحالاتیکه ذیلا مینگاریم در احادیث شریف اوقات و حالاتی گفته شده که دعای بنده مسلمان به اجابت میرسد:

وقت سحری، وقت گشادن روزه (افطار)، میان اذن و اقامت، حالت تنگدستی و مضطر بودن، وقت نزول باران، میدان جنگ، یعنی در میدان کارزار با کفار، بعد از نمازهای فرض، در وقت ادا کردن نماز تهجد، در وقت سجده، ساعتی در شبانه روز جمعه، شب قدر، وقت نوشیدن آب زمزم، در روز عرفه، در میدان عرفات، (روز نهم ذی الحجه). بعد از تلاوت قرآن مجید، در وقت بانک دا دن خروس، بعد از «ولا الضالین» گفتن امام، و زمانیکه نظر شخص در اول مرتبه بر خانۀ کعبه می افتد، و در تمام ماه مبارک رمضان.

کسانیکه دعای شان به اجابت میرسد:

دعای این اشخاص بنا به احادیثکه در مورد از آنحضرت p روایت شده است زودتر قبول میگردد: دعای والدین برای اولاد، دعای اولاد صالح و خدمت گذار پدر و مادر، دعای مظلوم و ستمدیده، دعای حاکم عادل و با انصاف، دعای مسافر، مخصوصا دعای مسافریکه بمنظور خانه خدا سفر میکند، و یا بههدف فرا گرفتن علوم شرعی مسافر میشود، دعای روزه دار در وقت افطار، دعای مسلمان برای برادر مسلمان بالخصوص دعای که در غیاب شخص صورت بگیرد، دعای مریض، و دعای مردم نیکوکار و صالح.

آداب دعا و مستحبات آن:

علماء کرام چیزهای ذیل را آداب و مستحبات دعا گفته اند:

اخلاص نیت، با یقین کامل از خداوند چیزی خواستن، در دعای خود شک و تردید راه ندادن، بجز از خداوند از هی چکس چیزی نخواستن، هر خواست و دعای خویش را سه بار تکرار نمودن، نخست برای خود و سپس برای دیگران دعا نمودن، به گناه خویش اعتراف نمودن، و از خداوند Ψ بخشش و عفو خواستن، به عجز و انکسار زیاد مطلوب خود را پیشکش نمودن، نعمتهای خداوند را یاد دهانی و از خداوند توفیق شکر کردن، در اول و آخر دعا حمد و ثنای خداوند را نمودن، در دوران دعا در گفتار و عمل هیبت خداوند را در دل داشتن، پیش از دعا و بعد از آن بر روان پاک پیامبر بزرگوار اسلام تحیت و درود فرستادن، هر دو دست خود را در برابر سینه خود جدا و گشاده قرار داده سپس دعا کرد، و در وقت دعا نمودن از خداوند با اصرار و الحاح

زیاد چیزی خواستن بگونه ایکه شخص سائل بسیار گرسنه ای از کسی غذا و طعام بخواهد.

چرا دعا به اجابت نمی رسد؟

- 1 خداوند را میشناسی اما حق او را ادا نمی نمایی.
- 2 قرآن مجید را تلاوت میکنی مگر به آن عمل نمیکنی.
- 3 دعوی محبت رسول ρ را مینمائی، اما به سنت و طریقه نورانی پیامبر بزرگوار اسلام ρ عمل نمیکنی.
- 4 جنت را از خداوند خواهانی اما برای داخل شدن به جنت عمل نمیکنی.
- 5 دعوی دشمنی با شیطان داری اما با شیطان مخالفت نمیکنی.
- 6 هردن را حق میدانی اما برایش آمادگی نمیگیری.
- 7 چه پیدا کردن روزی حلال مأموری مگر نه روزی حلال میخوری و نه هم لباس حلال به تن داری.

نمونه از دعاهای انبیاء \dagger در قرآن مجید:

و قتی ما قرآن مجید را تلاوت مینماییم در بسا سورهای قرآن کریم به مناجات و راز و نیازهای حضرات انبیاء علیهم السلام آگاهی پیدا میکنیم . و می بینیم که این علم برداران توحید و رادمردان و بزرگان تاریخ بشریت به حضور پروردگار خویش دست دعا بلند نموده با عجز و انکسار به راز و نیاز می پردازند، و از خدای خویش عرض مسئلت مینمایند بطور نمونه ..

1- حضرت ابو البشر آدم علیه السلام چنین التجا میکند: ﴿رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (پروردگارا! ما بر خویشتن ستم کردیم، و اگر تو ما را نیامرزی و بر ما رحمت خویش را ارزانی نفرمای، ما یقیناً از زمره زیانکاران میباشیم).

2- حضرت نوح علیه السلام این طور عرض و نیاز به پروردگار خویش مینماید: ﴿فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ﴾⁽²⁾. نوح علیه السلام به پروردگار خویش چنین نیایش کرد: من مغلوب شده ام پس (مرا) یاری فرما). و فرمود: ﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾⁽³⁾.

ترجمه: ای پروردگار من! پدر و مادر من را بیامرز و (نیز) کسی را که (بصفت) مسلمان به خانه من داخل میشود، و همه مردان مؤمن و زنان مؤمنه را).

3- حضرت هود علیه السلام باین عبارت به پروردگار خود تضرع مینماید: ﴿إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ﴾⁽⁴⁾.

ترجمه: همانا من به پروردگار خود و پروردگار شما توکل کردم).

1- سوره اعراف، آیه 23.

2- سوره قمر، آیه: 10.

3- سوره نوح، آیه: 28.

4- سوره هود، آیه: 56.

4- حضرت ابراهیم بت شکن علیه السلام این چنین با پروردگار خویش راز و نیاز میکنند: ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ * رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (ای پروردگار من، مرا برپادارنده نماز بگردان، و از اولاد من (نیز) ای پروردگار ما، دعای مرا قبول بفرما، ای پروردگار ما، مرا و (نیز) مادر و پدر مرا و همه مسلمانان را در روزیکه حساب برپا میشود (بیامرز). و زمانیکه حضرت ابراهیم علیه السلام بیمار میگردد این چنین به خدای خویش عرض و نیاز مینماید: ﴿وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾⁽²⁾.

ترجمه: (و زمانیکه مریض شوم او (خداوند Ψ) مرا شفا میدهد). و بار دیگر باین عبارت از پروردگار خویش در خواست میکند: ﴿رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْجَفْنِي بِالصَّالِحِينَ * وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ * وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ﴾⁽³⁾.

ترجمه: (پروردگارا! بر من حکمت ارزانی کن، و مرا به صالحان پیوست گردان، برای من در (میان امتهای) آینده ذکر خیر قرار ده، و مرا از وارثان بهشت (پر از) نعمتها بگردان).

5- حضرت اسماعیل علیه السلام

حضرت ابراهیم و پسر ارجمندش حضرت اسماعیل علیهما السلام زمانیکه به امر پروردگار خویش خانه کعبه مکه مکرمه را بنا مینمایند چنین

1- سوره ابراهیم، آیه های: 40-41.

2- سوره شعراء آیه: 80.

3- سوره شعراء، آیه های: 83-85.

التجا و تضرع میکنند: ﴿رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ *
 رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ
 التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿⁽¹⁾﴾ .

ترجمه: (پروردگارا! (این خدمت را) از ما بپذیر واقعاً که تو و تنها توئی شنوا و دانا، پروردگارا، ما را فرمانبردار خود بگردان، و از نسل ما (نیز) امتی بیافرین (مسلمان) که تسلیم فرمان تو باشند، مناسک ما را بما نشان بده، توبه ما را بپذیر حقا که تو و تنها توئی توبه پذیر مهربان).

6- حضرت لوط علیه السلام چنین تضرع مینماید: ﴿قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ﴾ ⁽²⁾ .

ترجمه: (لوط (علیه السلام) گفت: ای پروردگار من، مرا برین قوم فساد پیشه پیروز گردان).

7- حضرت یوسف علیه السلام بعد از فراق و دوری زیاد از پدر و اقارب خویش و قتیکه با پدر محبوب و دوست داشته خود ملاقات میکند و با برادران که ایشانرا مورد اذیت و آزار خویش قرار داده بودند مصالحه مینماید چنین با پروردگار خویش به راز و نیاز می پردازد و میفرماید: ﴿رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ﴾ ⁽³⁾ .

ترجمه: (ای پروردگار من! واقعاً مرا از قدرت برخوردار گردانیدی و بمن از (علم) تعبیر خوابها آموختی، ای آفریدگار آسمان ها و زمین،

1- سوره بقره، آیه های: 127- 128.

2- سوره عنکبوت، آیه: 30.

3- سوره یوسف، آیه: 101.

تو در دنیا و آخرت کار ساز منی مرا مسلمان
بمیران، و مرا با صالحان پیوست گردان).

8- حضرت ایوب علیه السلام:

حضرت ایوب علیه السلام زمانی که مریض میگردد
از عجز و ناتوانی خویش باین عبارت به بارگاه
کبریایی خداوند عرض مسئلت میکند: ﴿وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ
أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ
أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذَكَرَىٰ لِلْعَابِدِينَ﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (و ایوب (را بیاد آور) هنگامیکه به
پروردگار خود نیایش کرد (وگفت:)) همانا بیماری
بمن روی آورده و تو مهربانترین مهربانی، ما
دعای او را اجابت کردیم، و بیماری اش را برطرف
ساختیم، و خانواده او را با و باز دادیم، و بر
ایشان (همانند) تعداد شانرا افزون گردانیدیم،
از روی مرحمتی که از جانب ما (بر ای شان) بود
و پندی برای پرستش کنندگان).

9- حضرت شعیب علیه السلام:

وقتی که عده از مستکبران قوم شان از دعوت شان
اباء می آورند و تصمیم میگیرند که حضرت شعیب
علیه السلام و مسلمانانی را که بایشان ایمان
آورده اند از سرزمین شان اخراج نمایند باین
مضمون به خدای خویش به التجا می پردازد: ﴿رَبَّنَا
افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾⁽²⁾.

ترجمه: (ای پروردگار ما! میان ما و قوم ما به
حق فیصله کن، و تو بهترین فیصله کنندگانی).

10- حضرت موسی علیه السلام:

1- سوره انبیاء، آیه های: 83-84.

2- سوره اعراف، آیه: 89.

حضرت موسی علیه السلام با عبارت بسیار دلگیر و پر مفهوم به راز و نیاز به بارگاه ذات اقدس احدیت می پردازد و چنین میگوید: ﴿قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي * وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي * وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّن لِّسَانِي * يَقْفَهُوا قَوْلِي﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (گفت: پروردگارا! سینه ام را برای من فراخ گردان، و کار من را برایم آسان ساز، و گره را از زبانم بگشای، تا سخنم را بفهمند). و در جای دیگر این چنین به دعای خویش سر میدهد: ﴿رَبِّ إِنِّي لَمَّا أَنزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾⁽²⁾. ترجمه: (ای پروردگار من! به خیری که بمن ارزانی نمودی نیاز مندم).

10- حضرت هارون علیه السلام:

حضرت موسی و هارون علیهما السلام زمانی که از بیدادگری و ظلم و ستم فرعون و فرعونیان بستوه می آیند به خدای خویش باین عبارت شیوا به مناجات می پردازند: ﴿عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ * وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾⁽³⁾.

ترجمه: (بر خدا توکل نمودیم، پروردگارا! ما را (وسیله) آزمایش مردم ستمگار مگردان، و ما را برحمت خود از گروه کافران نجات ده).

12- حضرت سلیمان علیه السلام:

خداوند به حضرت سلیمان علیه السلام لسان پرندگان و طریق افهام و تفهیم میان حیوانات را تعلیم داده بود ایشان زمانیکه از سرزمین مورچگان گذر نمودند و مورچگان میان خود به گفتگو پرداختند، حضرت شان همینکه سخنان

1- سوره طه، آیه های: 25-28.

2- سوره قصص، آیه: 24.

3- سوره یونس، آیه های: 85-86.

مورچگان را فهمیده بحيث یک بنده شکر گذار
راستین به بارگاه پروردگار خویش دست دعا بلند
نموده باین مضمون دع ا فرمود : ﴿رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي
عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ﴾⁽¹⁾.

ترجمه : (پروردگارا ! مرا برآن وادار تا
شکر نعمتی را نمایم که بمن و به پدر و مادر من
عنایت کردی، و عمل صالحی انجام دهم که مورد
رضای تو گردد، و به مرحمت خود مرا در صف
بندگان صالح خود قرار ده).

13- حضرت یونس علیه السلام :

حضرت یونس علیه السلام در داخل شکم ماهی به
دعا و تضرع پرداخته و به پروردگار خویش باین
عبارت به عرض نیاز روی می آورد : ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾⁽²⁾.

ترجمه : (نیست معبودی جز تو، پاکی تو، همانا
من از جمله ستمگاران بودم).

14- حضرت زکریا علیه السلام :

حضرت زکریا علیه السلام زمانی که احساس تنها
صورتی میکند از خداوند خویش میخواهد که برایش
فرزند صالح و نیکوکار عطا فرماید چنین دعا
میکند : ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾⁽³⁾.

ترجمه : (پروردگارا ! مرا تنها مگذار، و تو
بهترین وارثانی). و حضرت شان بار دیگر باین
مضمون دعا مینماید : ﴿رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً﴾⁽⁴⁾.

1- سوره نمل، آیه : 19.

2- سوره انبیاء، آیه : 87.

3- سوره انبیاء، آیه : 89.

4- سوره آل عمران، آیه : 38.

ترجمه : (ای پروردگار من! تو از جانب خویش بمن
فرزند پاکیزه ای ببخش).

15- حضرت محمد p :

جناب سرور کائنات و خلاصه زبده موجودات در
چندین جاهای قرآنکریم دعا و تضرع نموده و با
پروردگار خویش ر از و نیازهای کرده اند از
آنجمله :

﴿حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾⁽¹⁾.
ترجمه : (خداوند مرا بسنده است، جز او معبودی
نیست، بر او توکل کردم و او است پروردگار عرش
عظیم). و بار دیگر به خداوند خویش از شر
شیطان پناه برده این چنین دعا فرمودند : ﴿رَبِّ
أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ * وَأَعُوذُ بِكَ رَبَّ أَنْ يَحْضُرُونِ﴾⁽²⁾. ترجمه :
(پروردگارا! من از وسوسه های شیاطین به تو
پناه میگیرم، ای پروردگار من از (نزدیکی) و
حضور (شیطانها) به تو پناه می برم).
و نیز از خداوند خویش باین عبارت طلب زیادتى
علم و دانش نمودند : ﴿رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾⁽³⁾. ترجمه :
(پروردگارا! بر علم و دانشم بیفزای).

1- سوره توبه، آیه : 129.

2- سوره مؤمنون، آیه های : 97- 98.

3- سوره طه، آیه : 114.

سائر دعا‌های قرآنی:

در قرآن مجید دعا‌های زیادی بجز از دعا‌های انبیاء علیهم السلام ذکر شده است که می‌توان بطور نمونه از این دعاها یاد آوری کرد:

دعای اصحاب کهف:

﴿رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (ای پروردگارا! از نزد خود رحمتی بر ما ارزانی فرما، و برای ما از (این) مشکل ما راه نجاتی فراهم گردان).

دعای آسیه زن فرعون:

﴿رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنَ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾⁽²⁾. ترجمه: (پروردگارا! برای من بنزد خود در بهشت خانه ای بساز، و مرا از فرعون و عمل او نجات ده، و مرا از قوم ستمگار نجات ده).

﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾⁽³⁾.

ترجمه: (پروردگارا: ما را با گروه ستمگاران (پیوست) مگردان).

﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ

الْوَهَّابُ﴾⁽⁴⁾. ترجمه: (پروردگارا! پس از آنکه

مارا هدایت نمودی دل‌های ما را منحرف مگردان، و بما از نزد خود رحمت عنایت فرما، همانا تو

1- سوره کهف، آیه: 10.

2- سوره تحریم، آیه: 11.

3- سوره اعراف، آیه: 47.

4- سوره آل عمران، آیه: 8.

و تنها تویی بسیار بخشاینده () . ﴿رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنْتَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ * رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَافْرِغْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾⁽¹⁾ .

ترجمه : (پروردگارا ! ما بر تو توکل کردیم ، و به تو رو آوردیم ، و بسوی تو است بازگشت ، پروردگارا ! ما را (وسیله) آزمایش کافران مگردان ، واقعاً که تو صاحب قدرت (و) با حکمتی) .

﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾⁽²⁾ .

ترجمه : (ای پروردگارا ! برای ما در دنیا خوبی بده و در آخرت خوبی بده و ما را از عذاب دوزخ رهایی بخش) .

﴿رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ * رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخُلِ النَّارَ رَفَقَ أَخْزَيْتُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ * رَبَّنَا إِنَّنا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ * رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾⁽³⁾ . ترجمه :

(پروردگارا ! اینها (زمین و آسمانها) را بیهوده نیافریده ای ، پاکی تو ، پس ما را از آتش دوزخ نگهدار ، پروردگارا ! واقعاً هر کسی را که تو به دوزخ درآوری حقا که (او را) رسوا ساختی ، و برای ستمگاران هیچ مددگاری نیست ، پروردگارا ! ما دعوت گری را شنیدیم که بسوی ایمان فرامیخواند ، و (میگفت:) که به پروردگار خود ایمان آرید ، پس ما ایمان آوردیم ، پروردگارا ! برای ما گناهان ما را ببخش ، از ما بدی های ما را بریزان و ما را با

1-سوره ممتحنه ، آیه های: 4-5.

2-سوره بقره ، آیه: 201.

3-سوره آل عمران ، آیه های: 191-194.

نیکوکاران بمیران، پروردگارا! چیزی را که (به
زبان) پیامبران خود بما وعده کردی عنایت
فرما، و ما را در روز قیامت رسوا مگردان، و
تو هیچگاه خلف وعده نمیکنی).

آیه های شفا :

منظور از این آیه ها این است که لفظ شفا درین آیه ها تذکر رفته است و آنها ازین قرار است:

1 - ﴿وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ﴾⁽¹⁾ . ترجمه: دلهای گروه

مسلمان را شفا میبخشد).

2 - ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾⁽²⁾ .

ترجمه: (ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگار شما پندی آمده است وشفایی برای آنچه در دلهای شماست و هدایت و رحمتی است برای مؤمنان).

3 - ﴿يُخْرِجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِّلنَّاسِ﴾⁽³⁾ .

ترجمه: (از شکم آنها (زنبور عسل) نوشیدنی با رنگهای گوناگون بیرون میشود که در آن شفایی است برای مردم).

4 - ﴿وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾⁽⁴⁾ .

ترجمه: (وقرآن را که برای مسلمانان شفا و رحمت است نازل میکنیم).

5 - ﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾⁽⁵⁾ .

ترجمه: (و زمانیکه مریض شوم او (خدا) مرا شفا میدهد).

6 - ﴿قُلْ هُوَ الَّذِي آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ﴾⁽⁶⁾ .

1- سوره توبه، آیه: 14.

2- سوره یونس، آیه: 57.

3- سوره نحل، آیه: 69.

4- سوره اسراء، آیه: 82.

5- سوره شعراء، آیه: 80.

6- سوره حم سجده، آیه: 44.

ترجمه : (بگو این (قرآن) برای مؤمنان هدایتی
است و شفایی).

احادیث شفا :

1 - «اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهَبِ الْبَاسَ، اشْفِ أَنْتَ الشَّافِي، لَا شَافِيَ إِلَّا أَنْتَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا»⁽¹⁾.

(ای بار الها! ای پروردگار مردم! بیماری مرا دور گردان، شفا بده توی شفا دهنده، بجز تو شفا دهنده وجود ندارد، شفایی که بیماری نگذارد).

2 - «بِسْمِ اللَّهِ تُرْبَةُ أَرْضِنَا بِرِيقَةٍ بَعْضِنَا يُشْفَى سَقِيمُنَا بِإِذْنِ رَبِّنَا»⁽²⁾.

(بنام خداوند بوسیله خاک زمین ما، در حالیکه به آب دهان ما آلوده است و با اجازه پروردگار ما بیمار ما شفا داده میشود).

3 - «بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ، مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ، اللَّهُ يَشْفِيكَ، بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ»⁽³⁾.

(بنام الله از هر آنچه اذیت میکند مداوایت مینمایم، از شر هر نفس، یا چشم حسود، الله تعالی شفایت میدهد، بنام الله مداوایت میکنم).

4 - «أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَازِرُ»⁽⁴⁾.

(پناه میبرم به الله و قدرت پروردگار از شر آنچه در می یابم و از آنچه می ترسم).

5 - «أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ»⁽⁵⁾.

(از خداوند بزرگ (و) پروردگار عرش بزرگ می طلبم که شفایت دهد).

6 - «لَا بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ»⁽¹⁾.

1- صحیح بخاری بروایت حضرت عائشه ل 1 / 176.

2- صحیح بخاری، (17610) و صحیح مسلم، (2191) بروایت حضرت عائشه ل.

3- صحیح مسلم (2181) بروایت ابی سعید خدری ط.

4- صحیح مسلم (2252) بروایت عثمان ابن ابی العاص ط.

5- ابو داود (3156) و ترمذی (2584) بروایت عبد الله ابن عباس م.

باکی نیست پاک کننده است اگر خداوند بخواهد (.
 ی‌عنی: این مریضی پاک کننده گناهان است.
 7 - «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ»⁽²⁾.
 (بکلمه های کامل خداوند پناه می‌برم از شر
 شیطانها و از زهرهای همه حیوانات و از نظرهای
 چشم بد همه انسانها) .

1- صحیح بخاری 10 / 153، بروایت عبد الله بن عباس م.

2- صحیح بخاری بروایت عبد الله ابن عباس م .

استغفار و طلب آمرزش:

استغفار از گناه و توبه راستین با رعایت شرائط آن یگانه وسیله محو و نابودی گناهان و معاصی بشمار می آید . و این را باید دانست که هیچ کسی جز حضرات انبیا علیهم السلام خالی از گناه نبوده و زمانی که انسان گناه را مرتکب میشود درحال از خداوند استغفار و آمرزش بخواهد و باین باور باشد که هیچ پناگاهی جز خداوند ندارد، و تنها باید آمرزش گناهان خویش را از او بخواهد و از گناه بصدق دل توبه نموده و ندامت و پشیمانی کشد . اما استغفار مجرد بزبان بدون آن که احساس ندامت از قلب به درد و الم معصیت با آن همراه باشد، فائده در بر ندارد . علماء میگویند که : توبه از هر معصیت واجب است . اما اگر معصیت در میان بنده و خدا باشد و به حقوق انسانها ارتباط نداشته باشد سه شرط دارد:

- 1 - خود را از معصیت و گناه باز دارد.
 - 2 - از انجام دادن آن پشیمان شود.
 - 3 - تصمیم گیرد که دوباره آنرا انجام ندهد.
- اگر یکی از این شروط موجود نشود توبه اش مورد قبول نمی افتد، و اگر معصیت به حقوق انسانها تعلق داشته باشد علاوه بر شروط که ذکر شد اینکه از صاحب حق برائت و معافی بخواهد . اگر این حق مال و امثال آن باشد به وی باز گرداند . اگر حد قذف و امثال آن باشد وی را قدرت جبران دهد، و ی ا از او طلب عفو کند و اگر غیبت باشد بخشش طلبد . و لازم است که از همه گناهان توبه کند.

دلائل زیادی در کتاب وسنت و اجماع امت مبنی بر وجوب توبه وجود دارد، از آنجمله این آیات

و احادیث است: ﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعاً أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾⁽¹⁾. ترجمه: (و ای مؤمنان همه بسوی خدا توبه کنید تا باشد که رستگار شوید). و میفرماید: ﴿وَأَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَنِّعْكُمْ مَتَاعاً حَسَناً إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾⁽²⁾. ترجمه: (و اینکه از پروردگار خود آمرزش بخواهی د سپس به او رجوع کنید (توبه نمائید) تا شما را بوجه شائسته ای تا موعد معین بهره مند گرداند).

و نیز میفرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحاً عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾⁽³⁾. ترجمه: (ای مؤمنان بسوی خدا توبه کنید توبه خیرخانه (با احساس پشیمانی) تا باشد که پروردگار شما، گناهان شما را بزداید و شما را به باغستانهای جای دهد که از زیر (درختان) آنها جویبارها جریان دارد). و میفرماید: ﴿وَمَا لَكُمْ لَئِنْ لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُعَذِّبْهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ

يَسْتَغْفِرُونَ﴾⁽⁴⁾. ترجمه: (و خداوند هرگز ایشانرا عذاب نمیکند تا (زمانیکه) تو در میان ایشان باشی، و خداوند هرگز ایشانرا عذاب نمیکند تا (زمانیکه) ایشان (از خداوند) آمرزش بخواهند).
از آیه مبارکه دو مسئله استنباط میگردد:

1- تا وقتی که حضرت محمد p رحمت عالمیان در سرزمین مکه میان کفار قریش موجود بودند

1- سوره نور، آیه: 31.

2- سوره هود، آیه: 3.

3- سوره تحریم، آیه: 8.

4- سوره انفال، آیه: 3.

خداوند به برکت وجود مبارک شان عذاب خویش را ازین قوم باز داشته بود.

2- تا زمانیکه قومی به خدای خویش توبه و رجوع نماید و از اعمال ناشائسته خود آمرزش و استغفار بخواهد، خداوند عذاب را بآن قوم نازل نمیکند. چون فعلا آنحضرت ρ از میان مردم رحلت فرمودند سپس مانع عذاب خداوند همانا وجود طائفه ای از مسلمانان است که از خداوند خویش آمرزش و استغفار میجویند.

پیامبر اسلام ρ در حدیثی میفرمایند : «وَاللّٰهُ اِنِّيْ لَاسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَاتُّوبُ اِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ اَكْثَرَ مِنْ سَبْعِيْنَ مَرَّةً»⁽¹⁾. (سوگند به خدا که هر روز بیش از هفتاد بار از خداوند آمرزش میطلبم و به بسوی او توبه میکنم).
و میفرمایند : «يَا أَيُّهَا النَّاسُ ! تَوْبُوا اِلَى اللّٰهِ فَإِنِّيْ اُتُوْ بُ فِي الْيَوْمِ اِلَيْهِ مِائَةً مَّرَّةً»⁽²⁾.

(ای مردم به خدا توبه نمایید زیرا من در هر روزی صد بار به خدا توبه میکنم).
و میفرمایند : «إِنَّ اللّٰهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ يَغْرُ»⁽³⁾.
(خداوند توبه بنده را می پذیرد تا لحظه ای که روحش به حلقومش نرسد).

1- صحیح بخاری 11 / 85.

2- صحیح مسلم شماره حدیث (2752) بروایت ابن یسار المزنی .

3- سنن ترمذی (2756) بروایت عبد الله بن عمر م.

فضیلت تلاوت قرآن مجید:

تلاوت قرآن مجید از تمام اوراد و اذکاری که انسان بخواهد ورد خود سازد افضل تر است. زیرا قرآن مجید مشعلی است که نور آن خاموش نمیشود، چراغیست که روشنی آن فرو نمینشیند، دریای است که عمق آن از تصور ما بیرون است، کتابی است که حق را از باطل جدا می سازد، و شک تردید را از اذهان دور می سازد، خواندن و شنیدن آن قلب را صیقل و جلا میدهد، و اطمینان و آرامش به انسان می بخشد، در مورد تلاوت و فضیلت قرآن مجید احادیث فراوانی از پیامبر بزرگوار اسلام ρ روایت شده است که جای تفصیل آنها درین رساله کوچک امکان پذیر نیست در اینجا بذکر چند حدیث اکتفاء میگردد:

عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ρ قَالَ: «خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ»⁽¹⁾.

(از حضرت عثمان بن عفان τ روایت شده که آن حضرت ρ فرمود: بهترین شما کسی است که قرآن را می آموزد و بدیگران می آموزاند).

عن أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «أَقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ»⁽²⁾. (از حضرت ابو امامه باهلی τ روایت شده که گفت: از رسول الله ρ شنیدم که میفرمود: قرآن را تلاوت کنید زیرا قرآن در روز قیامت برای یارانش (کسانی که آنرا تلاوت کند) شفاعت مینماید).

1- صحیح بخاری 9 / 66.

2- صحیح مسلم باب فضل القراءة 1 / 553.

و عن ابن مسعود τ ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ρ : «مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُولُ: أَلَمْ حَرْفٌ، وَلَكِنْ: أَلِفٌ حَرْفٌ، وَلَامٌ حَرْفٌ، وَمِيمٌ حَرْفٌ»⁽¹⁾.

(از عبد الله بن مسعود τ روایت شده که: آن حضرت ρ فرمود: کسی که یک حرف از کتاب خدا (قرآن) را بخواند برایش به آن (یک حرف) حسنه است، و حسنه به ده چند آن (یعنی هر حسنه ده چند میگردد) من نمیگویم که «الم» یک حرف است بلکه الف یک حرف است و لام یک حرف است و میم یک حرف است). یعنی: در تلاوت «الم» برای تلاوت کننده سی ثواب حاصل میشود.

عَنْ عَائِشَةَ لَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ρ : «الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ مَاهِرٌ بِهِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ وَالَّذِي يَقْرَأُهُ وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ أَجْرَانِ»⁽²⁾.

(از بی بی عایشه ل روایت شده که: آنحضرت ρ فرمود: کسیکه قرآن میخواند در حالیکه بدان مهارت دارد همراه با فرشته های سفیر (بسوی رسولها) فرشته های بزرگوار فرمانبردار است. و آنکه قرآن را میخواند و در خواندن آن بر وی تکلیف وارد میشود، و بر او سختی می آید برای او دو مزد است).

فضیلت درود گفتن بر پیامبر بزرگوار اسلام ρ :

درود فرستادن بر رسول کریم ρ در عمر یک مرتبه فرض بوده و در سایر حالات مستحب میباشد، مخصوصاً در شبانه روز جمعه که ثواب و فضائل

1- سنن ترمذی (2877).

2- صحیح بخاری 8 / 538، و صحیح مسلم (798).

زیادی دارد . قرآن کریم در مورد چنین می
فرماید :

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾⁽¹⁾ .

ترجمه : (همانا خداوند و فرشتگانش بر پیامبر
درود می فرستند، پس ای آنانکه ایمان آورده
اید بر وی درود فرستاده و سلام کنید به سلام
گفتنی) .

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ Ψ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ρ يَقُولُ : «إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ
فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ ثُمَّ صَلُّوا عَلَى فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى لِي عَلَى صَلَاةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا
عَشْرًا»⁽²⁾ . (از عبد الله پسر عمرو بن العاص Ψ روایت

شده که او از رسول خدا شنید که میفرمود :
وقتی که از مؤذن شنیدید : بگوئید مثل آنچه را
که میگوید، (یعنی به کلمات اذان جواب دهید) .
بعداً درود بفرستید بمن، زیرا کسی که بر من
یکبار درود بفرستد، خداوند بر وی ده بار درود
می فرستد) . مراد از درود فرستادن خداوند بر
بنده فرستادن رحمت از جانب خداوند است . عَنْ أَوْسِ
بْنِ أَوْسٍ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ρ : «إِنَّ مِنْ أَفْضَلِ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَأَكْثِرُوا عَ لِي مِنْ
الصَّلَاةِ فِيهِ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ . قَالَ : فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ : وَكَيْفَ تُعْرَضُ
صَلَاتُنَا عَلَيْكَ وَقَدْ أَرْمَتَ؟ قَالَ يَقُولُونَ بَلِيَّت . قَالَ : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَرَّمَ عَلَيَّ
الْأَرْضِ أَجْسَادَ الْأَنْبِيَاءِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ »⁽³⁾ . از اوس بن اوس τ

روایت شده است که : آنحضرت ρ فرمود : همانا روز
جمعه از بهترین روزهای شما است، پس در (آن
روز) بر من درود زیاد بفرستید، زیرا درودهای
شما بر من عرضه میشود، (صحابه) گفتند : ای

1- سوره احزاب، آیه: 56.

2- صحیح مسلم باب استحباب القول.

3- سنن ابو داود (1547).

رسول خدا! چگونه درود ما بر شما عرضه میشود در حالیکه استخوانهایت پوسیده میگردد؟ راوی گفت: صحابه گفتند: استخوانهایت پوسیده میگردد. آنحضرت فرمود: خداوند عز و جل اجساد پیامبران را بر زمین حرام گردانیده است). یعنی جسدشان پوسیده نمیشود.

از افضلترین درودهایکه به آنحضرت p فرستاده شود درود ابراهیمی است که در نماز خوانده میشود. زیرا خود جناب پیامبر اسلام p بآن ارشاد فرمودند: و آن عبارت از درودی است که در صحیح بخاری و صحیح مسلم با کمی تفاوت در الفاظ شان از درود ابراهیمی که در نماز می خوانیم آمده است. حدیث مبارک چنین است: عن أبي محمد كعب بن عجرة τ ، قال: خَرَجَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ p، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَلِمْنَا كَيْفَ نُسَلِّمُ عَلَيْكَ، فَكَيْفَ نُصَلِّيْ عَلَيْكَ؟ «قَالَ: قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ»⁽¹⁾.

(از ابو محمد کعب بن عجره τ روایت شده که گفت: آنحضرت p بر ما برآمد (یعنی نزد ما آمد) گفتیم ای رسول خدا دانستیم که چگونه بر شما سلام بگوییم، حالا چگونه بر شما درود بفرستیم؟ آنحضرت فرمود: بگوئید: اللهم صل على محمد و محمد... ای بار خدایا درود بفرست بر محمد p و بر آل محمد p همچنانکه درود فرستادی بر ابراهیم v و بر آل ابراهیم v همانا تو ستوده و با عظمتی. ای بار خدایا برکت بگذار بر محمد p و بر آل محمد p چنانکه برکت نهادی بر

1- صحیح بخاری 8 / 459، و صحیح مسلم (456).

ابراهیم v و بر آل ابراهیم v همانا تو ستوده و با عظمتی).

فضیلت اسماء الله تعالی

خواندن اسماء الله تعالی فضیلت زیاد دارد، فضیلت اسماء خداوند Ψ در قرآن مجید و احادیث گرانبهای آنحضرت ρ ثابت گردیده است. ت. از آنجمله این آیه مبارکه است که خداوند میفرماید:

﴿وَاللَّهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (نامهای نیکو از آن خداوند است، پس او را باین (نامها) بخوانید و کسانی را که در نامهای او کجروی میکنند بکنار بگذارید، بزودی ایشان مطابق به کردار خویش جزا داده میشوند.) و نیز میفرماید:

﴿قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾⁽²⁾.

ترجمه: (بگو: خدا را بخوانید یا رحمن را بخوانید، هرکدام را بخوانید، نامهای نیکو از آن اوست).

پیامبر اسلام ρ در حدیثی باین مضمون میفرمایند: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ τ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اللَّهُ تِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ اسْمًا مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ»⁽³⁾.

1- سوره اعراف، آیه: 180.

2- سوره اسراء: 110.

3- صحیح مسلم باب في اسماء الله تعالى، 4 / 2062.

(از ابو هریره π روایت شده که گفت: آنحضرت ρ فرمود: برای خداوند نود و نه نام است کسی که آنها را حفظ نماید (یعنی با آنها ایمان داشته باشد و معانی آنها را بداند و با اخلاص آنها را بخواند) به جنت (خداوند) داخل میشود).

طریقه خواندن اسماء الله تعالی:

هرگاه که اراده خواندن اسماء الله تعالی را نماییم بدین ترتیب شروع می کنیم: هو الله الذي لا إله إلا هو الرحمن الرحيم... و تا آخرین اسم را میخوانیم و حرف آخر اسم را ضمه یعنی (پیش) می‌دهیم، و سپس آنرا با اسم بعدی آن وصل می‌کنیم. مثلاً: الله الرحمن الرحيم... و در اثنای خواندن به هر اسمیکه نفس ما کوتاهی کرد توقف می‌نماییم، و سپس آن اسم را با تلفظ به (ال) شروع می‌نماییم: مثلاً می‌گوییم: (الرحمن) و اگر اراده داشته باشیم که نامی از نامهای خداوند Ψ را بطور ورد و حفظ بخوانیم، در ابتدای آن لفظ (یا) را اضافه می‌کنیم. مثلاً می‌گوییم: (یا الله) (یا حی) (یا قیوم) و غیره برای خواندن اسماء الله وقت معین نیست و هرگاه که فرصت داشته باشیم آنها را میخوانیم.

اسماء الله تعالی:

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْخَافِضُ الرَّافِعُ الْمَعَزِّ الْمَذِلُّ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْحَكَمُ الْعَدْلُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الْخَلِيمُ الْعَظِيمُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْحَفِيزُ الْمُقَيِّتُ الْحَسِيبُ الْجَلِيلُ الْكَرِيمُ الرَّقِيبُ الْمُجِيبُ الْوَاسِعُ

الْحَكِيمُ الْوَدُودُ الْمَجِيدُ الْبَاعِثُ الشَّهِيدُ الْحَقُّ
 الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ الْغَنِيُّ
 الْمُؤْتِي الْمُنْعِي الْمُخَيِّ الْمُمِيتُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
 الْوَاحِدُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ
 الْمُقَدِّمُ الْمُؤَخِّرُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ
 الْوَالِي الْمُتَعَالِي الْبَرُّ التَّوَّابُ الْمُنْتَقِمُ الْعَفْوُ
 الرَّءُوفُ مَالِكُ الْمُلْكِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْمُقْسِطُ
 الْجَامِعُ الْغَنِيُّ الْمُغْنِي الْمَانِعُ الضَّارُّ النَّافِعُ
 النُّورُ الْهَادِي الْبَدِيعُ الْبَاقِي الْوَارِثُ الرَّشِيدُ
 الصَّبُورُ.

ترجمه و شرح اسماء الله تعالى:

چون مفهوم و معانی اسماء الله ال حسنی بسیار دقیق است، و حتی بعضی از اسماء الله زیادتیر از یک معنی را افاده میکند. ازینرو لازم دیده شد که جهت ترجمه و شرح اسماء الله تعالى به کتب معتبره تفسیر مراجعه شود. بناء بنده در رابطه به موضوع به تفسیر (جلالین) تألیف علامه جلال الدین محلی و علامه جلال ال دین سیوطی و تفسیر (فتح القدیر) امام شوکانی و کتاب (اسماء الله فی القرآن) تألیف استاذ محمد صالح علی المصطفی مراجعه نموده و مطابق به آن اسماء الله را ترجمه و شرح نمودم. و شمارش اسماء الله و اینکه هر اسمی از اسماء خداوند Ψ چند مرتبه در قرآن مجید تذکر گردیده است. نیز بیان کرده ام. درینجا نود و نه نام خداوند Ψ طوریکه در حدیث مبارک از آنحضرت ρ شنیده شده است برایتان تحریر میگردد.

1 -الله: (معبود برحق و اسم ذات پروردگار عالم) نام الله (985) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است

که از آنجمله پنج مرتبه به صیغه (اللهم) آمده است.

2 - الرحمن: (بی اندازه و بی نهایت مهربان، و دارای بخشایش فراخ) صفت مشبه است که برای مبالغه استعمال میشود و از (رحیم) عامتر است. که مؤمن، و کافر، نیکوکار و بدکار را شامل میشود. و (57) مرتبه از آن در قرآن مجید تذکر رفته است.

3 - الرحیم: (بسیار مهربان، بخشاینده) صفت مشبه است. اشاره به رحمت خاص پروردگار دارد که مخصوص بندگان مؤمن است. و (94) مرتبه در قرآن کریم ذکر گردیده است.

4 - الملک: (صاحب ملک، پادشاه حقیقی، فرمانروا، فرمانروا بر همه مخلوقات) و (10) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

5 - القدوس: (نهایت پاک و منزّه از هر عیب و نقص) صیغه مبالغه است و (2) مرتبه در قرآن تکرار شده است.

6 - السلام: (سالم از هر عیب و نقص، آرامش بخش، ایمن کننده، عافیت دهنده از هر آفت دنیوی و اخروی، و پاک و منزّه). و یک (1) مرتبه در قرآن مجید ذکر گردیده است.

7 - المؤمن: (راست کننده وعده اش برای مخلوقاتش، امان دهندۀ شان از عذاب خویش، نگهدار ایمان، آنکه بندگان در جوار حمایت او در امان هستند و تصدیق کننده). اسم فاعل است و یک (1) مرتبه در قرآن کریم از آن تذکر رفته است.

8 - المهیمن: (مسیطر و مراقب بر بندگان خویش، نگاهدارنده، باشکوه، دارای رازها، گواه

بر اعمال و گفتار بندگان). و یک (1) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

9-العزیز : (غالب بر همه اشیاء، برتر، ارجمند پرتوان، نیرومند، چیره). و (92) مرتبه در قرآن مجید تکرار شده است.

10 -

الجبار : (بسیار با عظمت و باشکوه، جبیره کننده کمی ها و کمبودی ها، جاری کننده اوامر خویش، اصلاح کننده کارهای بندگان، قاهر و مسلط بر همه کس و همه چیز). و یک (1) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

11 -

المتکبر : (صاحب عظمت و بزرگی، برتر از صفات خلق، و برتر از هر نقص و هر چیزیکه لایق و سزاوار ذاتش نیست). اسم فاعل است. بنابراین اگر خداوند Ψ باین صفت یعنی (المتکبر) صفت شود مدح گفته میشود، و اگر غیر او تعالی از مخلوقات باین صفت متصف گردند برای شان ذم و عیب است. این اسم یک (1) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

12 -

الخالق : (آفریننده، آفریدگار بندگان، اندازه کننده امور). اسم فاعل است. و (11) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

13 -

البارئ : (پدی د آورنده مخلوقات از عدم، و ایجاد کننده اشیاء). اسم فاعل است در قرآن کریم (3) مرتبه تذکر یافته است.

14 -

المصور : (ایجاد کننده صورتها، صورت بخش، پدید

آرنده صورتهای مختلف، آنکه به هر چیز صورتی میدهد که او را از دیگران جدا میسازد (1). و یک (1) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

15 -

الغفار : (بسیار آمرزنده، پوشاننده عیوب و گناهان بندگان). صیغه مبالغه (الغافر) است. و ده (10) بار در قرآن کریم ذکر گردیده است.

16 -

القهار : (بسیار با قهر و غلبه که هیچ کس توان مقابله را به او ندارد، توانا، مستولی بر جمیع موجودات، قهرکننده بر ستمگاران). صیغه مبالغه (القاهر) است. و (6) بار در قرآن مجید تکرار شده است.

17 -

الوهاب : (بسیار بخشاینده، بخشش گر، آنکه پیوسته بخشش می نماید و بر بندگان احسان می کند و در اعطاء و بخشش خویش از کسی عوض نمی خواهد). صیغه مبالغه (الواهب) است. و (3) مرتبه در قرآن کریم آمده است.

18 -

الرزاق : (بسیار روزی دهنده، روزی بخش، آفریننده روزی و آفریننده اسباب آن). صیغه مبالغه (الرازق) است. و (5) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

19 -

الفتاح : (بسیار گشایشگر، داور به حق و حقیقت، حکم کننده، آنکه گنجینه های رحمتش را به بندگان می گشاید). صیغه مبالغه (الفتاح) است. و یک (1) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

20 -

العلیم : (عالم به همهٔ اشیاء و دارای علم وسیع، دانای رازها، آنکه همه چیزها را می داند و چیزی از علم او نهان نیست) . صیغهٔ مبالغهٔ (العالم) است. و (135) بار در قرآنکریم ذکر شده است.

21 -

القباض : (کم کننده روزی از کسیکه بخواهد روزی وی را کم نماید، قبض کنندهٔ جانها و روحها) . اسم فاعل است و در حدیث نبوی شریف این اسم برای خداوند Ψ نسبت داده شده است.

22 -

الباسط : (فراخ کنندهٔ روزی برای کسیکه بخواهد) . اسم فاعل است و در حدیث شریف این اسم به خداوند نسبت داده شده است.

23 -

الخافض : (پست کننده، و آنکه پست میکند، مقام کسی را که سزوار پستی و ذلت است) . اسم فاعل و در حدیث شریف آمده است.

24 -

الرافع : (بلند کنندهٔ درجات بندگان و چیزهای دیگر، آنکه مقام متقیان را بلند می برد) . اسم فاعل و یک (1) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

25 -

المُعِز : (عزت دهنده، آنکه دوستانش را عزیز میکند و ایشان را نصرت و یاری میدهد) . اسم فاعل و در حدیث شریف ذکر گردیده است.

26 -

المُذِل : ذلیل کننده، آنکه دشمنانش را خوار و

ذلیل میکند). اسم فاعل است و در حدیث شریف بیان شده است.

- 27

السمیع: (شنونده همه صوتها و آوازهها) صیغه مبالغه (السامع) است. و (45) مرتبه در قرآن مجید تکرار شده است.

- 28

البصیر: (بینا و بیننده همه چیزها، بینای پنهان و آشکار). صفت مشبه است و بمعنای اسم فاعل می آید و (3) بار در قرآن مجید ذکر شده است.

- 29

الحکم: (حاکم مطلق، داور، داور و حاکمی که هیچکس نمیتواند قضایش را رد کند و یا حکم او را برگرداند). صیغه مبالغه «الحاکم» است، و (1) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

- 30

العدل: (عدل کننده، با عدل و انصاف، کامل العدل، آنکه در عدالتش در اوج کمال قرار دارد). این اسم در حدیث شریف آمده است.

- 31

اللطیف: (بی نهایت لطیف و مهربان، زیاد دقیق بین و مطلع به هم و امور، نیکی کننده به بندگان). صفت مشبه است و (7) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

- 32

الخبیر: (آگاه و با خبر به حقایق اشیاء و چیزهای دقیق، آگاه بر نهانها و ضمائر و اندیشه ها). صیغه مبالغه بمعنی اسم فاعل است. و (42) مرتبه در قرآن کریم تکرار شده است.

33 -

الحلیم : (بسیار بردبار و باحلم، بردبار بر ادامه دادن روزی بندگان خطا کار، آنکه خشمش به زودی بر نمی انگیزد و دست به مجازات نمی زند). صفت مشابه است و (11) بار در قرآن کریم تکرار گردیده است.

34 -

العظیم : (بسیار بزرگ و بزرگتر از همه چیزها، و بزرگتر از وهم و ادراک و اندیشه، آن که بواسطه متصف بودنش به صفات جلال و کمال به بلندترین مرتبه بزرگی قرار دارد). صفت مشابه است و (8) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

35 -

الغفور : (خیلی آمرزنده و پوشنده زشتیها) صیغه مبالغه (الغافر) است. در قرآن کریم (91) مرتبه ذکر شده است.

36 -

الشکور : (بسیار شکر گذار و قدردان، پاداش دهنده بسیار در برابر اطاعت و خدمت). صیغه مبالغه (الشاکر) است. و (4) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

37 -

العلی : (بلند مرتبه، آنکه به بلندترین مرتبه رسیده که عقل از تصور و فهم درک آن عاجز است). صفت مشابه است و (8) بار در قرآن کریم تکرار شده است.

38 -

الکبیر : (بزرگوار، با جلال و جبروت، بزرگتر از حد و وصف، آنکه عقلها و حواسها از درک او

ناتوان اند). صفت مشبه است و ده (10) بار در قرآن مجید ذکر گردیده است.

- 39

الحفیظ: (حافظ و نگهبان همه موجودات از خلل و اضطراب، نگهدارنده اعمال بندگان از حبطه و ضیاع شدن). صیغه مبالغه (الحافظ) است. و (3) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

- 40

المقیم: (نگهبان، حافظ، توانا، قوت دهنده، آفریننده غذای مادی و روحی). اسم فاعل است و (1) بار در قرآن مجید آمده است.

- 41

الحسیب: (حسابگر کردار و رفتار و حالات و اندیشه مخلوقات، حساب کننده و حسابرس). صفت مشبه است و بمعنی اسم فاعل می آید، و (3) بار در قرآن مجید تکرار شده است.

- 42

الجلیل: (عالی مرتبه، بزرگ، آنکه بواسطه کمال صفاتش دارنده صفات جلال است. صفت مشبه است و در حدیث شریف آمده است.

- 43

الکریم: (صاحب کرم و جود، آنکه بدون درخواست و عوض میدهد). صفت مشبه است و (3) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

- 44

الرقیب: (نگهبان، و پاسدار، و مشاهد احوال، نگاهدارنده مخلوقات در همه حال). صفت مشبه و بمعنی فاعل است. و (3) بار در قرآن تکرار گردیده است.

- 45

المجیب : (اجابت کننده دعای بندگان و قبول کننده اعمال صالحه شان، روا دارنده، و برآورنده حاجات). اسم فاعل است و (2) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

- 46

الواسع : (محیط بر همه چیز، صاحب وسعت و فضل و گشایش، روزی دهنده، آنکه رحمت و فضلش به همه می رسد). اسم فاعل فعل لازم است. و (6) بار در قرآن کریم تکرار شده است.

- 47

الحکیم : (دانا، کامل در حکمت و خرد، صیغه مبالغه اسم فاعل (الحاکم) است و (94) دفعه در قرآن مجید ذکر گردیده است.

- 48

الودود : (دوستدار، مهربان، دوستدار بندگان مطیع مسلمان، آنکه برای بندگان خیر خواه است و در همه احوال برایشان نیکی میکند). صیغه مبالغه (الواد) است. و (2) مرتبه در قرآن مجید تکرار شده است.

- 49

المجید : (دارای جود و کرم و بزرگی، برتر، و منزّه از زمان و مکان، آنکه در اوج شرف و بزرگی قرار دارد). صیغه مبالغه (الماجد) است و در قرآن کریم (1) بار ذکر شده است.

- 50

الباعث : (زننده کننده مردگان، فرستنده پیامبران، برانگیزنده همت ها) اسم فاعل بوده و در حدیث شریف آمده است.

- 51

الشهید: (گواه و حاضر، بیننده آگاه برهر چیز اندک و بسیار و نهان و آشکار). صیغة مبالغه (الشاهد) اسم فاعل است. و (20) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

- 52

الحق:

(ذات برحق، ثابت و لایزال، راست و درست، سزاوار). فاعل (الحاق) بوده و (10) مرتبه در قرآن کریم ذکر شده است.

- 53

الوكيل: (کارساز، مددگار، حامی، آنکه همه امور به او تفویض میگردد، مرجع همه کارها و نیازهای بندگان). صفت مشبه بوده و (13) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

- 54

القوى: (نیرومند، توانا بر همه چیز، دارای قدرت کامل، توانای دهنده). صفت مشبه بوده و (9) بار در قرآن مجید ذکر شده است. و اما «ذو القوة» که بمعنی: دارای قوت و توانایی می آید موصوف به آن اندازه از توانای است که هیچ ضعف و ناتوانی بر وی عارض نمیگردد (و یک بار در قرآن مجید ذکر گردیده است).

- 55

المتين

: (استوار، محکم، دارای متانت کامل، آنکه در نهایت محکمی و استواری قرار دارد). صفت مشبه است و (1) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

- 56

الولي:

(یار و دوست، نگهدار، سرپرست کارهای بندگان)

صیغه مبالغه (الوالی) است و (29) بار در قرآنکریم ذکر شده است.

- 57

الحمید : (ستوده شده، سزاوار ستایش، شایسته سپاس). صیغه مبالغه (الحامد) است و بمعنی اسم مفعول می آید و (16) بار در قرآنکریم ذکر شده است.

- 58

المحصى :

(شمارنده، آنکه هر چیز را به علم خویش می شمارد و هیچ چیزی از ساحه شمارش او خارج نمی ماند). صیغه اسم فاعل است و در حدیث شریف آمده است.

- 59

المبدئ : (ایجاد کننده هستی از نیستی، از اول و ابتداء آفریدگار). اسم فاعل است. و در حدیث شریف این اسم برای خداوند Ψ ثابت شده است.

- 60

المعید : (بازپرس کننده مرده ها و چیزهای دیگر). اسم فاعل است و در حدیث نبوی شریف از آن تذکر بعمل آمده است.

- 61

المحیی : (زنده کننده، پدیدآورنده زندگی در هر موجود زنده). صیغه مبالغه اسم فاعل است. و (2) مرتبه در قرآن مجید تکرار شده است.

- 62

الممیت : (میراننده، گیرنده زندگی از موجودات جاندار). صیغه اسم فاعل بوده و در حدیث شریف آمده است.

- 63 - الحی :
(زنده و جاودان، زنده ابدی ای که هیچ فنا بر آن عارض نمیگردد) صفت مشبه است. و (15) بار در قرآنکریم تکرار شده است.
- 64 - القيوم : (پای دار، بی زوال، پاینده بذات خود، و برپادارنده جهان هستی، تدبیر کننده امور بندگان و نگهبان آنها). صیغه مبالغه است و (3) بار در قرآنکریم تکرار شده است.
- 65 - الواجد : (پدید آورنده، آنکه هر چه را بخواهد می یابد، یابنده همه چیزها). صیغه اسم فاعل است که در حدیث شریف آمده است.
- 66 - الماجد : (بزرگ، آنکه در اوج شرف و بزرگی قرار دارد). صیغه اسم فاعل است و در حدیث شریف ذکر شده است.
- 67 - الواحد الأحد : یگانه، یکتا، آفریدگار یکتا، یگانه و یکتا (در ذات و صفات خود). اولی : (الواحد) اسم فاعل است و (22) بار در قرآنکریم تکرار شده است. و دومی : (الأحد) صفت مشبه است و (1) بار در قرآن مجید ذکر شده است.
- 68 - الصمد : (غنی بی نیاز، آنکه تنها در بجا آوردن حاجات و مقاصد خوانده میشود، جاوید، پناه گاه نیازمندان). صفت مشبه است و (1) بار در قرآنکریم ذکر شده است.
- 69 - القادر : (توانا، و باقدر، ت، محیط بر همه

موجودات). اسم فاعل است و از (قدر) فعل لازمی گرفته شده و (12) بار در قرآن مجید تکرار گردیده است.

- 70

المقتدر : (توانا، دارای قدرت و سلطه کامل بر همه اشیاء) اسم فاعل بوده و از «اقتدار» گرفته شده و (4) بار در قرآن کریم تکرار شده است.

- 71

المقدم : (پیش کننده، جلو برنده، آنکه در ساحتی برخی از موجودات را شرف و مقام و یا در زمان و یا در مکان بر برخی دیگر مقدم می دارد). اسم فاعل است و در حدیث شریف ذکر شده است.

- 72

المؤخر : (پس کننده، بر عکس نام پیشتر که (مقدم) است. اسم فاعل بوده این اسم برای خداوند Ψ در حدیث شریف ثابت گردیده است.

- 73

الأول : (اول و نخست همه چیز، آنکه همیشه بوده است). صفت مشبه است و (1) بار در قرآن کریم تکرار شده است.

- 74

الآخر : (پایان همه چیز، به عکس (الأول) آنکه پس از همه کائنات پاینده است). اسم فاعل بوده و (1) بار در قرآن مجید نام برده شده است.

- 75

الظاهر : (ظاهر و آشکار، پیدا و نمایان، آنکه با نشانه ها و علامات وجود خویش را نمایان

ساخته است) . اسم فاعل است و (1) بار در قرآنکریم ذکر شده است.

- 76

الباطن: (نهان و پوشیده به عکس «الظاهر» آنکه ذاتش از دیده‌ها و اوهام پوشیده است) . اسم فاعل است و (1) بار در قرآن حمید ذکر گردیده است.

- 77 الوالي :

(یاری دهنده، دوستدار، متصرف، مالک و متصرف اشیاء) . اسم فاعل است و (1) بار در قرآن کریم ذکر شده است.

- 78

المتعالی: (از همه برتر و عالیتر، بلند پایه، بزرگوار، پاکیزه از نقص‌ها) . اسم فاعل است و یک (1) بار در قرآن مجید ذکر شده است.

- 79 البر :

(نیکوکار، آنکه بسیار نیکوکار است و احسان او فزاینده) . و «البار» اسم فاعل موصوف به بر است و یک (1) بار در قرآنکریم ذکر شده است.

- 80

التواب: (بسیار توبه‌پذیر، بخشایشگر، آنکه برای گنهگاران توفیق توبه میدهد و سپس توبه‌شانرا می‌پذیرد) . صیغه مبالغه «التائب» است. و (11) بار در قرآن مجید تکرار شده است.

- 81

المنتقم: (انتقام‌گیرنده از بدکاران، جزا دهنده، اسم فاعل است و (3) مرتبه در قرآنکریم از آن تذکر بمیان آمده است.

- 82

العفو: (عفوکننده خطاها و گناهان بندگان،

بخشاینده، بسیار با گذشت، محو کننده گناهان
کسیکه بوی رجوع میکند). صیغه مبالغه «العافی»
است و (5) بار در قرآن کریم تکرار شده است.

- 83

الرؤوف: (زیاد مشفق و مهربان، بخشاینده و
پرمهر و عطوفت). صیغه مبالغه «الرائف» بوده و
(7) مرتبه در قرآن مجید تکرار گردیده است.

- 84

مالک
الملک: (مالک و متصرف همه کائنات و موجودات،
فرمان روایی بی چون و چرای هستی، توانا بر
جباران و گردنکشان). در قرآن مجید تحت این
عنوان سه اسم از اسماء خداوند ذکر شده «الملک»
(5) بار و «الملیک» (1) بار و «المالک» (2)
بار.

- 85

ذو
الجلال والإكرام: (خداوند بزرگی و ارجمندی،
بخشنده نعمتها). «ذوالجلال» (2) بار در
قرآن کریم ذکر شده است.

- 86

المقسط: (عادل، دادگستر، آنکه بعدل خویش حق
مظلومان را از ظالمان میگیرد). صیغه اسم فاعل
است و در حدیث شریف آمده است.

- 87

الجامع: (دارای تمام صفات کمال، آنکه حقایق
مختلف و پراکنده را جمع میکند، آنکه در روز
قیامت همه مردم را جمع میکند). اسم فاعل
بوده. و (2) بار در قرآن کریم تکرار شده است.

- 88 - الغني :
- (بی نیاز، بی نیاز از هرچیز و هرکس در هر حال و در همه اوقات در حالیکه همه موجودات به او نیازمندند). صفت مشبه است و (18) بار در قرآنکریم ذکر شده است.
- 89 - الْمُغْنِي :
- (بی نیاز کننده). صیغه اسم فاعل است. در حدیث شریف آمده است.
- 90 -
- المانع : (بازدارنده، آنکه اسباب هلاکت و نابودی را باز میدارد). اسم فاعل است و در حدیث شریف ذکر شده است.
- 91 -
- الضار : (ضرر رسان، آنکه عذابش را بر دشمنانش فرو میفرستد). صیغه اسم فاعل است و در حدیث شریف از آن تذکر رفته است.
- 92 -
- النافع : (فائده رساننده، آنکه نیکی و احسان او تمام بنده ها و سرزمین ها را فرا گرفته است). صیغه اسم فاعل است، و این اسم مبارک در حدیث شریف آمده است.
- 93- النور : (نورکامل و مطلق، آنکه خود بذاته آشکار و آشکار کننده غیر خود است). و بمعنی فاعلی «نور» روشن کننده. و در قرآنکریم در آیه (35) سورة نور باین مضمون آمده است: ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾.
- 94- الهادی : (هدایت گر، راهنما، پیدا کننده راهبر، آنکه هر موجود را به اموری رهنمونی کرده حافظ و نگهبان موجودات است). اسم فاعل و

(2) بار در قرآنکریم از آن تذکر بعمل آمده است.

95- البديع: (پدید آورنده از نیستی، ایجاد کننده آسمانها و زمین و سائر موجودات بدون نمونه و مثال قبلی آنکه مثل و مانندی ندارد) صیغه مبالغه است و (2) بار در قرآن کریم تکرار شده است.

96- الباقي: (پاینده، آنکه همیشه است، ذاتیکه بقایش متکی بخودش میباشد). اسم فاعل است و در حدیث شریف آمده است.

97- الوارث: (ارث برنده، باز ستاننده ابدی، باقی پس از فنای موجودات، میراث بر همه اشیاء). اسم فاعل بوده و (3) بار در قرآن حمید تکرار گردیده است.

98- الرشيد: (راهنما، هدایت گر، راهنمای بندگان، آنکه کارهایش مطابق حکمت به پیش می رود و به اهدافش می رسد). صفت مشبه بوده و در حدیث شریف ثابت شده است.

99- الصبور: (باحوصله، استوار، دارای تحمل و صبر، آنکه در مجازات بنده گانش شتاب نمی کند، آنکه هیچ چیز را پیش از وقتش پدید نمی آورد). صیغه مبالغه «الصابر» است. و در حدیث مبارک این اسم به خداوند Ψ نسبت داده شده است.

این نود و نه (99) نام که در حدیث مبارک از آنها تذکر گردیده و همراه با معانی و شرح مختصری بیان شد. تمام نامهای خداوند نبوده بلکه نامها و صفات دیگری نیز برای خداوند Ψ در احادیث بیان شده است از آنجمله این نامهای مبارک در حدیثی آمده است.

«الحنان» بسیار مشفق و مهربان . «المنان» بسیار احسان کننده، «المغيث» فریادرس. «الكفيل» ضامن. «ذوالطول» بی نیاز، توانگر و برتر، «ذوالفضل» دارای فضل و بخشش، «الخلق» بسیار آفریننده.

از احصای گیری ای که در زمینه اسماء الله تعالی در قرآن مجید صورت گرفته است تعداد اسماء الله تنها در قرآن مجید به (166) اسم رسیده است⁽¹⁾. اما تعداد همه اسماء الله بسیار زیاد است. ابو بکر ابن العربی در شرح سنن ترمذی از برخی اهل علم حکایت نموده که او از قرآن مجید و احادیث شریف هزار نام (1000) از نامهای خداوند را جمع نموده است.

خواص اسماء الله تعالی:

بعضی از مردم خواص و اسرار زیادی برای نامهای خداوند Ψ ذکر نموده اند و عده ای از ایشان به شرح و خواص اسماء الله بگونه ای تفصیل وار پرداخته و برای هرنام از نامهای خداوند خواص و اسرار بخصوصی ارائه داده اند. بطور مثال: در «الجبار» چنین نوشته است: هر که این اسم را بر انگشتر نقره کند و بپوشد هیبت و شوکت او بر مردم اثر اندازد، هر کس روزانه صبح و شام (226) بار ورد کند انشاء الله از قهر و شر ظالمان نجات یابد⁽²⁾. و برخی از ایشان به حدی غلو و افراط نموده اند که برای هرنام از

1- أسماء الله في القرآن ص 11-12 تأليف الأستاذ الدكتور محمد صالح علي مصطفى.

2- شرح أسماء الله الحسنى ص 183.

نامهای خداوند خادم روحانی قائل گردیده و معتقدند که این خادم روحانی بخدمت همان کسی که آن اسم را ورد خود میسازد و به ذکر آن می پردازد قیام میکند و همیشه در خدمت آن میباشد. درین شکی نیست که اسماء الله خواص و فضائل زیادی دارد و در خواندن آنها ثواب زیادی عاید حال خواننده میگردد. و خواندن اسماء الله تعالی قلب انسان را صفا و نورانیت می بخشد و بمرتبه و معنویت وی میفزاید بویژه که خواننده معانی و مفاهیم اسماء الله را بداند و با حضور قلب و اخلاص کامل به خواندن اسماء الله تعالی پردازد.

اما این را باید بدانیم که مصدر هر عمل و کردار بنده مسلمان قرآن مجید و احادیث گرانبهای آنحضرت ﷺ میباشد. و هر عملیکه مطابق به ارشادات قرآن و احادیث نبوی انجام داده شود اجر و پاداش دارد و در غیر آن هیچ ثوابی در آن عمل مرتب نمیشود. بناء چیزهای را که بعضی از نویسندگان در شرح و خواص اسماء الله ارائه داده اند در واقع بیش ازیک نوع غلو و افراط چیز دیگری نیست. دین اسلام پیروان خود را از غلو و افراط باز داشته است، زیرا این گفته ها نه در قرآن مجید و نه هم در احادیث شریف آمده است. دین اسلام همواره پیروان خود را به اطاعت و فرمانبرداری قرآن و احادیث گرانبهای آنحضرت ﷺ دستور داده صلاح و بهبودی هر فرد مسلمان را تنها و تنها در پیروی از قرآن و احادیث نبوی ﷺ میداند چنانچه میفرماید: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (آنچه را پیامبر برای شما میدهد بگیرید و از آنچه شما را منع میکند منصرف شوید).
و میفرماید: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (بگو: اگر شما خداوند را دوست دارید پس مرا پیروی کنید، تا خدا شما را دوست بدارد و گناهان شما را ببخشد، خداوند آمر زنده و مهربان است).

و میفرماید: ﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ﴾⁽²⁾. ترجمه: (بگو: خدا و رسول او را فرمان برید پس اگر ایشان روی گرانیدند (در آن صورت) خداوند کافران را دوست ندارد).
و پیامبر اسلام p در حدیثی میفرماید: «تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُم بِهِمَا كِتَابُ اللَّهِ وَسُنَّةُ نَبِيِّهِ»⁽³⁾. در میان شما دو چیز را (بعد از خود) گذاشتم شما تا زمانی که باین دو چنگ زنید (عمل کنید) گمراه نمیشوید، آنها عبارت از کتاب خدا (قرآن) و سنت (احادیث) من است).
علامه اقبال شاعر مشرق درین باره چه خوب گفته است:

گره می خواهی مسلمان زیستن
نیست ممکن جز به قرآن زیستن
شیخ معرفت سعدی: چنین میگوید:
محال است سعدی که راه صفا
توان رفت جز در پی مصطفی

1- سوره آل عمران، آیه: 31.

2- سوره آل عمران، آیه: 32.

3- جامع بیان العلم 2 / 24، و موطأ امام مالک: 2 / 899.

اسم اعظم خداوند Ψ

اسم اعظم خداوند در احادیث فراوانی آمده است. از آنجمله این احادیث است: عَنْ بُرَيْدَةَ الْأَسْلَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ. قَالَ: فَقَالَ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ سَأَلَ اللَّهُ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أُعْطِيَ»⁽¹⁾.

(بریده اسلمی τ از پدرش روایت کرده میگوید : پیامبر ρ از مردی شنید که دعا میکرد و میگفت : ای بار الها ! من از تو سوال میکنم باینکه تنها تو الله یی، نیست هیچ معبود بحقی جز تو، خداوند یکتا و یگانه ای و بی نیازی، ذاتی که نه کسی را زاده و نه هم از کسی زاده شده است و برای او شبیه و مانندی نیست . راوی میگوید : آنحضرت ρ فرمود: سوگند به ذاتیکه جانم درید اوست همانا او خدا را به اسم اعظم او سوال نموده است، چنان اسم اعظمی که اگر بآن دعا شود اجابت گردد و گر بآن سوال شود داده شود). عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ سَمِعَ النَّبِيَّ ρ رَجُلًا يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ الْمَنَانُ بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ فَقَالَ: «لَقَدْ سَأَلَ اللَّهُ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي إِذَا سُئِلَ بِهِ أُعْطِيَ وَإِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ»⁽²⁾.

(از حضرت انس ابن مالک τ روایت شده که گفت : شنید رسول الله ρ از شخصی که میگفت : (در دعای نماز) ای بار الها ! من از تو سوال میکنم، باینکه (همه) ثناها و ستایش از آن توست . نیست

1- سنن ابو داود (1493) و سنن ترمذی (3475) و سنن ابن ماجه (3857) و مسند امام احمد 31 / 5 و مستدرک حاکم 1 / 504.

2- مشکاة المصابیح 2 / 208، نقل از سنن ترمذی، ابوداود، نسائی، و ابن ماجه.

معبودی به جز تو، تویی بسیار بخشاینده مهربان و نیکویی کننده، ایجاد گر آسمان ها و زمین، صاحب بزرگی و احترام، ای ذات زنده و خود پاینده، از تو سوال میکنم، آنحضرت p فرمود: او خدا را باسم اعظم او سوال نموده است چنان اسم اعظم که اگر به آن سوال شود داده شود و اگر به آن دعا شود اجابت گردد).

عن أسماء بنت یزید : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : «اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ : ﴿وَاللَّهُمَّ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [البقرة 163] وَفَاتِحَةِ سُورَةِ آلِ عِمْرَانَ : ﴿أَلَمْ يَلَمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾»⁽¹⁾.

(از اسماء بنت یزید ل روایت شده است که پیامبر اسلام p فرمود: اسم اعظم خداوند درین دو آیت است. یکی آیه: (164) سورة بقره: ﴿وَاللَّهُمَّ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ دومی آیه اول سورة آل عمران: ﴿أَلَمْ يَلَمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾.

عن سعد بن مالك τ قال : سمعت رسول الله ﷺ يقول : «هل أدلكم على اسم الله الأعظم الذي إذا دعي به أجاب وإذا سئل به أعطى؟ الدعوة التي دعا بها يونس حيث ناداه في الظلمات الثلاث، لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين. فقال رجل: يا رسول الله p هل كانت ليونس خاصة أم للمؤمنين عامة؟ فقال رسول الله ﷺ : «ألا تسمع قول الله عز وجل: ﴿وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ﴾»⁽²⁾.

(از حضرت سعد بن مالك τ روایت است که گفت : شنیدم از رسول خدا p که میفرمود: آیا شما را باسم اعظم خداوند رهنمایی کنم؟ اسم اعظم که اگر به آن دعا کرده شود اجابت گردد و اگر به

1- مشکاة المصابيح 2 / 209، بنقل از سنن ترمذی، ابوداود، و ابن ماجه.

2- مستدرک حاکم 1 / 503 - 504.

آن سوال کرده شود داده شود، دعایی که یونس ψ به آن در تاریکی های سه گانه دعا نمود : (نیست معبود بحق جز تو، پاکی تو، ای بار الها ! همانا من از زمرة ستمگاران بودم) مردی گفت : ای رسول خدا ! آیا این دعا خاص برای یونس علیه السلام بود ؟ ویا برای همه مؤمنان ؟ آنحضرت ρ فرمود: آیا این فرموده خداوند Ψ را نشیده ای که فرمود است: (او را ازین تنگنا نجات دادیم و این چنین مؤمنان را نجات میدهیم) یعنی این دعا برای عموم مسلمانان است.

هنگامیکه ما درین احادیث و احادیث دیگرکه درین مورد آمده است تأمل و فکر کنیم می بینیم که اسم اعظم خداوند بگونه خاصی تعیین نشده است بلکه در غالب الفاظ احادیث متذکره درج است. بنابراین دعا کردن باین احادیث دعا به اسم اعظم خداوند میباشد.

خلاصه سخن زمانیکه ما احادیث مربوط به اسم اعظم خداوند را تحت مطالعه قرار میدهیم باین نتیجه میرسیم که:

1- اسم اعظم خداوند بالذات تعیین نشده است، ازینرو علماء در مورد تعیین آن آراء متعددی را ارائه داده اند.

2- از احادیث مربوط به موضوع در می یابیم که اسم اعظم خداوند دعایی است ترکیب شده از چندین نام از نامهای خداوند که هرگاه بنده مسلمان خداوند Ψ به آن نامها بخواند با موجودیت شرایط دعا، دعایش به اجابت می رسد.

3- احادیث متذکره بمثابه رد و انکار سخنان عده ای از آن مردمی است که ادعا دارند باینکه اسم اعظم خداوند سری است از اسرار و رازی است نهفته که برخی از مردم بآن عل م دارند که

بوسیله آن امور پیچیده را می‌گشایند و کارهای خلاف عادت را انجام میدهند و بایشان خواص و اسراری داده شده که دیگران از داشتن آن خواص محروم اند. اگر ما بدقت تمام در این مسئله و همانند آن از مسایل اسلامی فکر کنیم میدانیم که نه تنها اسم اعظم خداوند تعالی ین نشده است بلکه مسایل دیگری هم وجود دارد که در تعیین دقیق آنها اختلاف نظر موجود است. بطور مثال: شب قدر ازین جهت مخفی شده است تا مردم بمنظور دریافت آن، شبهای زیادی را به عبادت و بندگی خداوند سپری نمایند و تنها به عبادت یک شب اکتفاء نکنند. همانگونه ساعت اجابت دعا در روز جمعه پنهان گردیده تا مردم در روز جمعه به دعا و تضرع به پردازند، و رضای خداوند در میان انواع معاصی پنهان گردیده تا مسلمانان همیشه آمادگی به مرگ را داشته باشند. به همان گونه اسم اعظم خداوند در میان اسماء الله تعالی مخفی گردیده تا خداوند را به همة اسماء آن یاد کنند و به آنها دعا نمایند.

اوراد و اذکار صبح و شام

ذکر پروردگار در هر وقت قلب را صیقل و صفا داده و روح را سکون و آرامش می بخشد بالأخص در اول روز که بنده مسلمان عمل روز مره خویش را به ثناء و ستایش پروردگار آغاز نماید و آخر روز عملش را به ذکر و یاد خداوند Ψ خاتمه دهد. چنانچه خداوند میفرماید: ﴿وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (و پروردگارت را بسیار یاد کن، و در شام و صبح به ستایش پروردگار خویش بپرداز). و نیز میفرماید: ﴿وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ﴾⁽²⁾.

ترجمه: (و کسانی را که صبح و شام پروردگار خویش را میخوانند، و رضای او را میطلبند (از خود) دور مدار). و نیز خداوند Ψ فرموده: ﴿وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ﴾⁽³⁾.

ترجمه: (و برای گناهان خویش آمرزش بخواه، و صبح و شام پروردگار خویش را (پیاپی) ستایش کن).

اوراد و اذکاریکه از طرف صبح و شام خوانده میشود در احادیث شریف فضائل و خواص آنها ذکر گردیده است. این اوراد دارای دو بخش میباشد:

1-سوره آل عمران، آیه: 41.

2-سوره انعام، آیه: 52.

3-سوره غافر، آیه: 55.

بخش قرآنی:

این بخش دسته ای از آیات قرآنی است که در احادیث فضائل تلاوت آنها باثبات رسیده است .
 باینمعنی که یا خود پیامبر اسلام ﷺ این آیات را تلاوت نموده، و یا حضرات صحابه کرام رضوان الله علیهم اجمعین را به تلاوت آیات مبارکه ترغیب و تشویق نموده اند. بنابر این، تلاوت این دسته از آیات علاوه از فضیلتی که برای آنها مانند سایر آیات قرآنی ثابت است دارای خاصیت معین می باشد که از بین سایر آیات قرآن م جید بآنها توجه خاصی داده شده است.

احادیث نبوی ﷺ:

این دسته از اذکار عبارت از مجموعه اورادی است که از احادیث گرانبهای آنحضرت ﷺ انتخاب شده است باینمعنی که یا خود پیامبر بزرگوار اسلام ﷺ این اوراد را خوانده اند: و یا حضرات صحابه را به خواندن این اوراد ارشاد و رهنمای فرموده اند: اوراد ازین قرار است:

اوراد بخش قرآنی:

«أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»

از (شر) شیطان رانده شده پناه به خداوند شنوا و دانا می برم).

۱ - ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

بنام خداوند بی اندازه مهربان، و نهایت بارحم).

۲ - ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

ترجمه : ستایش خدای را است، پروردگار
جهانیان).

۱۱۲ - ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾.

خدای بی اندازه مهربان، و نهایت بارحم.

۱۱۳ - ﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾.

پادشاه روز جزا (است).

۱۱۴ - ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾.

خاص ترا میپرستیم، و خاص از تو یاری
میخواهیم.

﴿هُدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾. بما راه راست بنما.

۱۱۵ - ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾^(۱).

ترجمه : (راه کسانی که نعمت خویش را بر ایشان
ارزانی کرده ای نه راه کسانی را که مورد خشم
واقع شدند (یهود) و نه هم راه گمراهان
(نصاری).

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

1- از ابو سعید رافع پسر معلی τ روایت شده که
گفت: رسول الله ρ برایم فرمود : آیا قبل از
اینکه از مسجد برآیی بزرگترین سوره ای را در
قرآن برایت نیاموزم؟ سپس دست مرا گرفت و چون
خواستیم که (از مسجد) بر آئیم گفتم: ای رسول
خدا، فرمودی که بزرگترین سوره ای را در قرآن
بتو می آموزم؟ فرمود : الحمد لله رب
العالمین.... آن هفت آیه مکرر و قرآن عظیمی
است که بمن داده شده است. [صحیح بخاری 8 /
119].

بنام خداوند بی اندازه مهربان، و نهایت
بارحم.

1- ﴿سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ﴾ . الم .

2- ﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ﴾

ترجمه : (این کتاب، در آن شکی نیست، هدایتی
است برای پرهیزگاران).

3- ﴿الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾ .

(آنانی که بخیب ایمان می آرند و نماز خود را
به تمام و کمال برپا می دارند، و از آنچه
برای شان روزی گردانیده ایم خرج میکنند).

4- ﴿وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ﴾ .

ترجمه : (و آنانی که به آنچه به تو نازل
گردانید شده و به آنچه که پیش از تو نازل شده
ایمان می آرند و به آخرت یقین دارند).

5- ﴿أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (1) .

ترجمه : (آنها از جانب پروردگار شان بر

هدایت اند و ایشان همین هایند رستگار).

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ
بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ (2) . (3) .

1- از ابو هريره τ روایت شده است که آنحضرت ρ

فرمود : خانه های خود را قبرستان نسازید
همانا شیطان از خانه ای که در آن سورة بقره
خوانده شود میگریزد. [صحیح مسلم (785)] .

2- سورة بقره، آیه: 255.

3- از ابی ابن کعب τ روایت شده است که: پیامبر

خدا ρ فرمود: ای ابو منذر، آیا میدانی کدام

ترجمه: (خداوند: معبودی جز او نیست، زنده و بخود پاینده است، نه او را پینکی میگیرد و نه (هم) خواب، هر آنچه در آسمانها و (هر) آنچه در زمین است از آن اوست، چه کسی است آنکه بحضور او شفاعت کند مگر به اجازه او؟ آنچه را که در پیشروی و پشت سر بندگان است میداند، و ایشان به چیزی از علم او احاطه کرده نمیتوانند، مگر به آنچه او اراده کند، کرسی او آسمانها و زمین را دربر گرفته است، و نگهبانی آنها او را خسته نمی سازد، و او بسیار بلند (مرتبه) و بسیار با عظمت است).
﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾⁽¹⁾.

ترجمه: (در دین اکراهی نیست، همانا رهایی از گمراهی جدا شده است، پس کسیکه از شیطان روی بر می تابد و بخداوند ایمان می آورد، به دستگیر مستحکمی چنگ زده است که هرگز گسستنی نیست، و خداوند شنوا (و) دانا است).
﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾⁽²⁾.

ترجمه: (خداوند یاور مؤمنان است. ایشانرا از تاریکها به روشنایی بیرون می آرد. و کافران

آیه از کتاب خداوند که با تو است بزرگتر است؟ گفتم: الله لا إله إلا هو... سپس به سینه ام زده فرمود: ای ابو منذر، علم برایت گوارا باد. [صحیح مسلم، (815)].

1- سوره بقره، آیه: 256.

2- سوره بقره، آیه: 257.

یاوران شان شیطان است که ایشانرا از روشنایی به تاریکی ها می کشانند . هم ایشان اند اهل دوزخ و در آن همیشه بسر می برند).
 ﴿لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاِنْ تُبْدُوْا مَا فِيْ اَنْفُسِكُمْ اَوْ تَخْفَوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهٖ اللّٰهُ فَيَغْفِرْ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ وَاللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ﴾⁽¹⁾ .

ترجمه : (آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن خدا است، و آنچه را در دلهای شما است (خواه) آشکار کنید یا پنهان، خداوند شما را به آن محاسبه میکند . پس هر کسی را بخواهد می آمرزد و هرکسی را بخواهد عذاب میکند، و خداوند در هرچیز توانا است).
 ﴿اَمِّنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُوْنَ كُلُّ اَمِّنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ لَا نَفَرَقَ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُّسُلِهٖ وَقَالُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ﴾⁽²⁾ .

ترجمه : (پیامبر به چیزی که به او از طرف پروردگارش نازل شده است ایمان دارد، و مؤمنان نیز، همه به خدا فرشتگان، کتابهایش و پیامبراناش ایمان آورده اند (آنها میگویند) میان هیچ یک از پیامبران او فرق نمی گذاریم، و گفتند : شنیدیم و فرمان بردیم . (خواهان) آمرزش تو هستیم . ای پروردگار ما ! و بسوی تو است بازگشت).
 ﴿لَا يَكْلَفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلٰی الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلٰی الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ﴾⁽³⁾ .

1- سوره بقره ، آیه : 284.

2- سوره بقره ، آیه : 285.

3- سوره بقره ، آیه : 286.

ترجمه: (خداوند هیچ کسی را مکلف نمیسازد مگر به اندازه توان او، برای اوست هرچه کسب کرده، و بر (زیان) اوست هرچه را مرتکب شده . پروردگار ما! و اگر ما فراموش کردیم یا خطا کردیم، ما را مگیر، ای پروردگار ما! و برما چنان باری را مگذار که توان برداشت آنرا نداشته باشیم، و از گناهان ما درگذر، ما را به بخشا، و برما رحم کن، توی کار ساز ما، پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان) ⁽¹⁾.

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ ترجمه: بنام خداوند بی

اندازه مهربان، و نهایت بارحم.

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ ⁽²⁾ . ⁽³⁾.

ترجمه: (الم . خداوند جز او معبودی نیست زنده، و بخود پاینده است).

﴿عَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا﴾ ⁽⁴⁾ . ترجمه: و

چهره ها در حضور زنده بخود پاینده، ذلیل میشوند و همانا کسیکه مرتکب ستم گردیده ناکام

1- از ابو مسعود بدری τ روایت شده است که :
آنحضرت ρ فرمود: کسیکه دو آیه آخر سوره
بقره را در یک شب بخواند او را کافی و بسنده
است . [صحیح بخاری 9 / 50 . و صحیح مسلم
(858)] .

2- سوره آل عمران، آیه های: 1-2.

3- از ابی ابن کعب τ روایت شده است که: پیامبر
خدا ρ فرمود: ای ابو منذر، آیا میدانی کدام
آیه از = کتاب خداوند که با تو است بزرگتر
است؟ گفتم: اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ... سپس به سینه ام زده
فرمود: ای ابو منذر، علم برایت گوارا باد .
[صحیح مسلم، (815)] .

4- سوره طه، آیه: 111.

و بینوا شد).

﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا﴾⁽¹⁾.

ترجمه : (و هرکسیکه چیزی از کارهای نیکو انجام دهد، در حالیکه مؤمن (هم) باشد، پس نه از ستمی می ترسد و نه (هم) از شکستی).
﴿حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾⁽²⁾.

ترجمه : (خداوند مرا بسنده است جز او معبودی نیست بر او توکل کردم و او است پروردگار عرش بزرگ).

﴿قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُوهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا * وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا﴾⁽³⁾.

ترجمه : (بگو : خدا را بخوانید یا رحمن را بخواهید، هر کدام را بخوانید، نامهای نیکو از آن اوست، و نمازت را نه به آواز بلند بخوان و نه (هم) با آواز آهسته و در بین این (دو) راه (میانه) ای را اختیار کن. و بگو : ستایش خدای را ست که برای خود فرزندی نگرفته است. در پادشاهی شریکی ندارد و برای او کار سازی (که) از ذلت (او را وارهانند نیازی) نیست، و او را به بزرگی یاد کن بزرگی (بس شکوه مندی).

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ * فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ * وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ * وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾⁽⁴⁾.

1- سوره طه، آیه: 112.

2- سوره توبه، آیه: 129.

3- سوره اسراء، آیه های: 110- 111.

4- سوره مؤمنون، آیه: 115- 118.

ترجمه : (پس آیا پنداشتید که شما را بیهوده آفریده ایم و شما نزد ما باز گردانیده نمیشوید؟ پس برتر است خداوند، پادشاه برحق بجز او معبودی نیست، پروردگار عرش کریم . و هرکه با خداوند معبود دیگری را بخواند و (مسلماً) به این (کار خویش) دلیلی ندارد، و همانا حساب او نزد پروردگار او است و هرگز کافران رستگار نمیشوند . و بگو : پروردگارا ! مرا بیامرز و (برمن) رحم کن و تو بهترین رحم کننده گانی).

﴿فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ * وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ * يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ * وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ * وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ * وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاجْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ * وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ * وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ * وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرَجُونَ * وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَهُ قَانُونٌ﴾⁽¹⁾.

ترجمه : (پس خداوند را در شامگاهان و صبحگاهان به پاکی یاد کنید . و ستایش از آن او ست (هم) در آسمانها و (هم) در زمین و (هم) در آخر روز و در هنگامیکه چاشت را میگذرانید . زنده را از مرده بیرون می آورد و مرده را از زنده بیرون می آورد و زمین را بعد از مردن آن زنده میگرداند و شما (نیز) این چنین (از قبر خویش) بر آورده میشوید . و از نشانه های او (یکی هم) اینست که شما را از خاک آفرید و باز

شما بحیث بشر بهر طرف پراگنده شدید . و از نشانه های او (یکی هم) اینست که برای شما از خود شما زنان را آفریده تا در کنار آنها آرامش یابید و او درمیان شما دوستی و مهربانی برقرار ساخت . همانا در اینها برای گروهیکه فکر میکنند نشانه های است . و از نشانه های او آفرینش آسمانها و زمین است و نیز اینکه شما به زبانهای مختلفی سخن میزنید و دارای رنگهای مختلفی میباشد . واقعاً درین ها برای دانشمندان نشانه های است . و از نشانه های او خوابیدن شما است در شب و روز و تلاش و کوشش شما است برای (کسب و کار) و بهره مندی شما از فضل خداوند . بیگمان درین برای کسانیکه (سخن حق را) میشوند نشانه های است . و از نشانه های او این است که بشما برق را می نماید که (هم موجب) ترس و (هم مایه) امیدواری است . و (نیز) آب را از آسمان نازل میکند و با آن زمین را بعد از پژمردگی آن زنده میسازد همانا درین برای کسانیکه هوشیاراند نشانه های است . و از نشانه های او اینست که آسمانها و زمین به حکم او بر پاست سپس همینکه شما را از زمین فرا خواند آنگاه (از قبرخویش) بیرون میشوید . هرچه در آسمانها و زمین است از آن او است . (و) همه به او فرمان می برند).

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

بنام خداوند بی اندازه مهربان (و) نهایت با رحم .

﴿حم * تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ * غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ﴾⁽¹⁾ .⁽¹⁾

ترجمه: حم.. (فرو فرستادن این کتاب از جانب خداوند صاحب قدرت و آگاه است که آمرزنده گناه، پذیرنده توبه، سخت عذاب کننده، صاحب انعام و احسان است. هیچ معبودی جز او نیست بسوی او است باز گشت).

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ* هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ* هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (2). (3).

ترجمه: (اوست خداوندیکه جز او معبودی نیست دانای نهان و آشکار، و اوست بخشاینده (و) مهربان، اوست خداوندیکه جز او معبودی نیست، پادشاه، نهایت پاک، سالم، (از هر عیب) امان دهنده، نگهبان، صاحب قدرت و صاحب عزت، (و) با شکوه، در نهایت بزرگواری، منزّه است از آنچه به او شریک می آورند. او خداوند یست آفریننده، پدید آورنده، نگارنده اشکال، (و) رنگها) دارای نیکوترین نام ها و (صفات) آنچه در آسمانها و در زمین است او را بپاکی یاد میکنند و هم اوست صاحب قدرت (و) با حکمت).

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

بنام خداوند بی اندازه مهربان (و) نهایت با رحم.

1- در حدیثی که امام ترمذی روایت کرده است، آمده است که اگر کسی آیه الکرسی و آیات اوائل (حم) را بخواند خداوند او را در همان روز از هر بدی محفوظ نگه میدارد. مگر این روایت ضعیف است.

2- سوره حشر، آیه های: 22-24.

3- مشکاة المصابیح کتاب فضائل القرآن، فصل دوم.

﴿إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا * وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا * وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا * يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا * بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا * يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ * فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ * وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾⁽¹⁾. ترجمه: (وقتی که زمین به (همان)

زلزله شدید (خود روبرو) شود، و زمین گرانباری خود را بیرون افکند، (بگونه ای که) انسان بگوید: زمین را چه شده است؟ در آن روز زمین خبرهای خود را بیان میکند. به سبب آنکه پروردگار تو به آن امر کرده است. در آن روز (دسته دسته) از مردم بگونه متمایز و جدا شده ای براه می افتد. پس هر که به وزن ذره ای خوبی کرده باشد آنرا می بیند. و هر که به وزن ذره ای بدی کرده باشد (نیز) آنرا می بیند).

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ بنام خداوند بی اندازه

مهربان (و) نهایت با رحم.

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ * لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ * وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ * وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ * وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ * لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ﴾⁽³⁾.
(1)

1- سوره زلزال، آیه های: 1-8.

2- در حدیثی که امام ترمذی: در باب فضائل قرآن 2 / 117. روایت کرده چنین آمده است: از عبدالله

بن عباس م روایت شده است که آنحضرت p فرمود: (ثواب تلاوت سوره ﴿إِذَا زُلْزِلَتْ﴾ به اندازه ثواب

تلاوت نصف قرآن است. ثواب تلاوت سوره ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ به اندازه ثواب تلاوت ثلث قرآن است، ثواب تلاوت سوره ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ به اندازه ثواب تلاوت چهارم حصه قرآن است.

3- سوره کافرون، آیه های: 1-6.

ترجمه : (بگو : ای کافران . آنچه را شما می‌پرستید من نمی‌پرستم . و نه (هم) شما پرستنده چیزی هستید که من آنرا می‌پرستم . و نه (هرگز) من پرستنده چیزی هستم که شما آنرا می‌پرستید . و نه (هم) شما پرستنده چیزی هستید که من آنرا می‌پرستم . برای شما است دین شما و برای من است دین من) .

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

بنام خداوند بی اندازه مهربان (و) نهایت با رحم .

﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾ (2) . (3) . *

1- در مسند امام احمد بن حنبل از حارث بن جبلة روایت شده که گفت : گفتم : ای رسول خدا، بمن چیزی را بیاموز که آنرا هنگام خوابیدن بخوانم آنحضرت p برایش فرمود: وقتی می‌خواهی شب به بستر خواب خود بخوابی سورة ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ را بخوان زیرا این بیزاری است از شرک.

2- سورة نصر، آیه: 1-3.

3- در فضیلت این سورة، حدیثی در سنن امام ترمذی: 4 / 24 چنین آمده است: از حضرت انس r روایت شده که آنحضرت p برای مردی از یاران خود فرمود: ای فلان، آیا ازدواج نمودی؟ صحابه در جواب گفت: نه بخدا ای رسول خدا، من چیزی ندارم که ازدواج نمایم آن حضرت p فرمود: آیا با = = تو سورة ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ نیست؟ گفت بلی هست: آنحضرت p برایش فرمود یک سوم قرآن

ترجمه: (هنگامیکه یاری خداوند و پیروزی ف را رسید. و دیدی که مردم گروه گروه بدین خدا داخل میشوند. پس پروردگار خود را بپاکی یاد کن و از او آمرزش بخواه حقا که او بسیار توبه پذیر است).

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾ بنام خداوند بی اندازه

مهربان (و) نهایت با رحم.

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ (1) . (2) .

ترجمه: (بگو: اوست خدای یکتا است. ذاتی که از همه کس همه چیز بی نیاز است. نه زاده است و نه (هم) زاده شده است. و نه هیچکس همتای اوست).

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾ بنام خداوند بی انداز

مهربان (و) نهایت با رحم.

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ * مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ * وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ *

است. سپس آنحضرت p فرمود: آیا با تو سوره ﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ﴾ نیست؟ صحابه گفت بلی هست : آنحضرت p فرمود: آیا با تو سوره ﴿إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا﴾ نیست؟ صحابه گفت بلی هست : آنحضرت p فرمود: نصف قرآن است. ازدواج کن ازدواج کن. (دو مرتبه)

1- سوره اخلاص، آیه های: 1-4.

2- هر کسی هنگام صبح و شب سه مرتبه سوره اخلاص و معوذت ین را بخواند الله متعال او را از = گزند همه موجودات موزی در امان میدارد . این حدیث را ابوداود، ترمذی و نسائی نقل کرده اند و ترمذی آنرا حدیث حسن گفته است.

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ * وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿١﴾ .

ترجمه : (بگو : پناه میبرم به پروردگار صبحگاه . از شر آنچه بیافریده است . و از شر تاریکی هنگامیکه گسترش می یابد . و از شر آنانیکه در گره ها میدمند . و از شر حاسدی چون رشک میورزد) .

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ پناه خداوند بی اندازه

مهربان (و) نهایت با رحم .

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ * مَلِكِ النَّاسِ * إِلَهِ الرَّاسِ * مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ * الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ * مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٢﴾ . ﴿٣﴾ .

ترجمه : (بگو: به پروردگار مردم پناه میبرم . به پادشاه مردم . به خداوند مردم . از شر وسوسه کننده پنهان شونده . آنکه در دلهای مردم وسوسه می افکند خواه از جنیان باشند یا آدمیان) .

1-سوره فلق، آیه های: 1 - 5.

2-سوره ناس، آیه های: 1-6.

3- در فضیلت و تلاوت سه سوره متذکره (اخلاص و

معوذتین) مشکاة المصابیح 2 / 657. از صحیح بخاری و صحیح مسلم حدیثی چنین نقل میکند که ترجمه اش اینست: از بی بی عائشه روایت است که آنحضرت p هنگامیکه به بستر خواب خود در هر شب آرام میگرفت هر دو کف دست خود را جمع مینمود و سوره ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ و ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ و ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ را میخواند و به هر دو دست

خود میدمید و بعداً دستهای خود را تا اندازه که میتوانست به جسم خود مسح می نمود (و در دست کشیدن) از سر و روی و جلو بدن خود آغاز می کرد و این عملیه را سه بار تکرار می نمود.

«أَصْبَحْنَا (أَمْسَيْنَا) وَأَصْبَحَ (وَأَمْسَى) الْمَلِكُ لِلَّهِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَإِلَيْهِ
النُّشُورُ»⁽¹⁾. (سه بار صبح و سه بار شام).

(ما و تمام جهانیان شب را برای الله Ψ به صبح
رسانیدیم، صبح نمودیم (و شام نمودیم) ثنا و
ستایش از آن الله است. برای او شریک و همتایی
وجود ندارد و بجز او معبودی نیست و بسوی او
حشر صورت میگردد).

«أَصْبَحْنَا (أَمْسَيْنَا) عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَعَلَى كَلِمَةِ
الْإِخْلَاصِ وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ρ وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ»⁽²⁾.
(سه بار صبح و سه بار شام).

(ما بر فطرت اسلام و کلمه اخلاص و بر دین
پیامبر ما حضرت محمد ρ ، و بر آیین پدر ما
حضرت ابراهیم ν صبح کردیم (شام نمودیم) همان
ابراهیمی که فقط فرمانبردار و بسوی حق تمایل
داشت و از زمره مشرکان نبود).
«اللَّهُمَّ أَمْبَحْتُ (أَمْسَيْتُ) مِنْكَ فِي نِعْمَةٍ وَعَافِيَةٍ وَسُ ثَرٍ
فَ أَتَمَّ عَلَيَّ نِعْمَتِكَ وَعَافِيَتِكَ وَسُ تَرَكْتُكَ فِي الدُّنْيَا

1- پیامبر اسلام ρ هنگام صبح میفرمود: (أصبحنا
وأصبح...) این حدیث را ابن سنی و یزار روایت
کرده اند و بیهقی گفته است اسناد آن خوب
است.

2- ابی بن کعب گفته است: رسول الله ρ به ما تعلیم
داده اند که هنگام صبح و شب این حدیث را
بخوانیم. این حدیث را عبدالله بن امام احمد در
کتاب زواید نقل کرده است.

وَالْآخِرَةَ»⁽¹⁾. (سه بار صبح و سه بار شام).

(ای بار الها ! شب را به روز رسانیدم در حالیکه از نعمت سلامتی و پرده پوشی تو بهره مند میباشم، پس ای پروردگار متعال نعمت عافیت و پرده پوشی خود را در دنیا و آخرت برای من به اكمال رسان).

«اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بَدِيٍّ مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بَاحِدٍ مِنْ خَلْقِكَ، فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَاكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ»⁽²⁾. (سه بار صبح و سه بار شام).

(ای بار الها ! هر نعمتی که بمن صبحگاهان و یا شامگاهان می رسد و یا به هر فردی که از مخلوق تو می رسد این نعمتها تنها و تنها از جانب توبوده است برای تو شریکی و همتایی وجود ندارد ستایش سپاسگزاری از آن تو است).

«يَا رَبِّي لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِي لِجَلَالِ وَجْهِكَ وَعَظِيمِ سُلْطَانِكَ». (3 بار

صبح و 3 بار شام). (ای پروردگار من ! همه ثناء و ستایش تنها تو را زیبد، ثنای که شایسته عزت و شکوه تو و در خور سلطنت عظیم تو باشد).

1- از ابن عباس م روایت است که گفت : پیامبر اکرم p فرمود: کسی که در وقت صبح و شب این دعا را سه مرتبه بخواند الله عزوجل نعمت خود را بر او تمام میگرداند. این حدیث را ابن سنی روایت کرده است.

2- هر کس این دعا را در هنگام صبح بخواند شکر آن روز را ادا کرده است و هر کس هنگام شب آنرا بخواند شکر آن شب را ادا نموده است این حدیث را ابو داود نسائی ابن سنی و ابن حبان روایت کرده اند.

- 3) «رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا»⁽¹⁾ .
- (بار صبح 3 بار شام) .
- (به ربوبیت خدا و بد داشتن دین اسلام و پیامبری محمد p راضی و خوشنود هستم) .
- «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزَنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ»⁽²⁾ .
- (3 بار صبح و 3 بار شام) .
- (پاک است خداوند، و همه ثنا و ستایش از آن او است، تسبیح و ثنایی به تعداد مخلوقات او، و تسبیح و ثنایی لایق خوشنودی و رضای او، و تسبیح و ثنایی که برابر با عرش او Ψ است، به اندازه رنگ قلمی که کلمات او تعالی به آن نوشته میشود) .
- «بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي

1- پیامبر p فرموده اند: کسی که صبحگاهان و شب هنگام بگوید (رضیت بالله رباً...) خداوند تبارک و تعالی از او راضی میگردد و این حدیث را ابو داود و ترمذی و نسائی و حاکم نقل کرده اند.

2- از ام المؤمنین جویریہ ل روایت شده که روزی در موقع نماز صبح پیامبر p از نزد او خارج شد وقتی هنگام ظهر برگشت دید که جویریہ هنوز در جای نماز خود نشسته است و ذکر میکند پیامبر p فرمود: من چهار کلمه را سه بار تکرار کرده ام که هم وزن و هم پایه گفته های تو میباشد و آن کلمات عبارت از (سبحان الله....) [صحیح مسلم] .

- السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ⁽¹⁾. (3 بار صبح و 3 بار شام).
- (بنام الله که با (خواندن) نامش چیزی نه در زمین و نه (هم) در آسمان گزند نمی رساند و اوست شنوا و دانا).
- «اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نُشْرِكَ بِكَ شَيْئاً نَعْلَمُهُ وَنَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُ»⁽²⁾.
- (3 بار صبح و 3 بار شام).
- (ای باری الهی! ما بتو پناه می بریم از اینکه دانسته چیزی را شریک تو سازیم و طلب مغفرت میکنیم از این که نا آگاهانه چیزی را با تو شریک گردانیم).
- «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ»⁽³⁾.
- (3 بار صبح و 3 بار شام).

- 1- از عثمان ابن عفان τ روایت است که هر کس سه بار در وقت صبح و سه بار در وقت شب این دعا را بخواند هیچ چیزی به او ضرر نمیرساند. این حدیث را ابو داود نقل کرده است.
- 2- از ابو موسی اشعری τ روایت است که گفت: روزی پیامبر p ما را مخاطب قرار داده فرمود: ای مردم از شرک بترسید زیرا شرک از صدای مورچه خفیف تر است. کسی از حاضران گفت: چگونه ممکن است از چنین شرکی بر حذر بود؟ حضرت فرمودند: بگویید: (اللهم إنا نعوذ بك ...) احمد و طبرانی این حدیث را به اسناد خوب روایت کرده اند.
- 3- هر کس شامگاه این دعا را سه مرتبه بخواند سختی های آن شب به او ضرری نمی رساند. احمد، نسائی، ابن سنی، ترمذی و ابن حبان این حدیث روایت کرده اند.

پناه می برم به کلمه ه ای کامل خداوند از شر (همه) چیزهاییکه آفریده است).
 «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ»⁽¹⁾.

ای بار الها! من بتو پناه می برم از اندوه و غم، و بتو پناه می برم از ناتوانی و کسالت، و بتو پناه می برم از ترس و ممسکی، و بتو پناه می برم از قرضداری و قهر مردمان).
 «اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ»⁽²⁾.

(ای بار الها! بتو پناه می برم از کفر و تنگدستی، و بتو پناه می برم از عذاب قبر، و بجز تو هیچ معبودی نیست).
 «اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ»⁽³⁾. (سه بار صبح و سه بار شام)

(بار الها! بدن من را سالم بگردان، ای بار الها! شنوایی من را سالم بساز، ای بار الها! بینایی من را سلامتی ببخش، نیست معبودی بجز تو).

«اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي

1- پیامبر p فرمودند: هرگاه این کلمات را صبح و شام بخوانی غمت زائل شده دینت اداء میگردد.

2- سنن ابو داود (5090).

3- پیامبر اکرم p این دعا را سه مرتبه صبح و سه مرتبه شب می خواندند. ابو داود احمد نسائی ابن سنی و بخاری در ادب المفرد این حدیث را روایت کرده اند.

فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ»⁽¹⁾. (3 بار صبح و 3 بار شام).
 (ای بار الها ! تو پروردگار منی بجز تو
 معبودی دیگر نیست، تو من را آفریدی و من بنده
 تو ام، و من بر عهد و پیمان تو و بر وعده تو
 بقدر توانایی خویش قائم ام، بتو پناه می برم
 از شر بدکاری های که من انجام دادم و بر
 نعمتهای که بر من ارزانی نمودی اقرار مینمایم،
 و به گناهان خویش معترفم، گناهان من را ببخش و
 بجز تو هیچ کسی گناهان را نمی بخشد).
 «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ»⁽²⁾. (3 بار صبح و
 3 بار شام).

از پروردگار بزرگ آمرزش میخواهم که بجز او
 معبودی نیست و او زنده جاوید و پاینده بذات
 خویش و بی زوال است).
 «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ
 إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى
 إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ»⁽³⁾. (10 بار صبح و 10
 بار شام).

ای بار الها! بر محمد p و آل او رحمت بفرما،
 همچنانکه به ابراهیم v و آل او رحمت فرمودی،

-
- 1- هر کس هنگام شب آن را با یقین بگوی د و در
 آن شب بمیرد و یا صبح بگوید و در همان روز
 بمیرد به بهشت داخل شود. [صحیح بخاری].
 - 2- پیامبر p فرمودند : کسی که این دعا را
 بخواند خداوند او را میبخشد حتی اگر از
 میدان جنگ فرار کرده باشد. ابو داود و ترمذی
 این حدیث را روایت کرده و حاکم آن را بنا به
 شرط مسلم و بخاری، صحیح تشخیص داده است .
 [صحیح بخاری 11 / 101 صحیح مسلم 4 / 275].
 - 3 - بخاری مع الفتح 6 / 408 .

همانا تو ستوده و با عظمت هستی، بار الها ! بر محمد و بر آل او برکت ارزانی فرما همچنانکه به اب راهیم و آل او برکت ارزانی نمودی، همانا تو ستوده و سزوار ستایشی).

«سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ»⁽¹⁾. (10 بار صبح

و 10 بار شام).

پاک است الله. همه ثناء و ستایش از آن او است و هیچ معبودی جز او نیست و الله بزرگ است).
«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ»⁽²⁾. (10 بار صبح و 10 بار شام).

نیست معبودی بجز الله و الله تعالی یگانه و یکتا است، برای او هیچ شریکی نیست، پادشاهی از آن اوست، و همه ستایش برای اوست و الله Ψ به همه چیزها توانا است).

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ»⁽³⁾.

(10 بار صبح و 10 بار شام).

(پاکی تو ای الله Ψ . همه ستایش ترا است، گواهی میدهم بر اینکه بجز تو معبودی نیست، از تو آمرزش میطلبم و بتو توبه گارم).

1 - سنن ابن ماجه .

2 - صحيح بخاري 4 / 90 و صحيح مسلم 4 / 2071.

3 - سنن نسائي (عمل اليوم والليلة) ص 173.

طریقه وضوء و دعا‌های آن

چون وضوء عملی است اسلامی ازینرو احتیاج به نیت دارد، و نیت بصورت خاص اراده کردن در دل برای ادای آن عملی است که قصد ادای آنرا دارد. و سپس بسم الله⁽¹⁾. بگوید و دستهای خود را تا به بند سه بار بشوید، و سپس دهان خود را سه مرتبه بشوید، بعد بینی خود را سه بار بشوید، و آب را از بینی خود با بیرون کشیدن نفس خارج کند، و سپس روی خود را سه بار بشوید، و بعد دستهای خود را تا آرنجها بشمول آرنجها بشوید و بعد تمام سر خود را مسح نماید و با دستهای تر گوش های خود را نیز مسح کند، بعد پاهای خود را سه بار تا کله پای (بجلک) بشمول کله بشوید، در ختم وضوء اگر حفظ داشته باشد همه این دعا و یا یکی ازین دعا‌های مأثوره را بخواند. و دعاها چنین است:

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»⁽²⁾.

(گواهی میدهم باینکه بجز خداوند معبودی برحق نیست، خداوند یگانه و یکتا است، برای او شریکی نیست، و گواهی میدهم باینکه محمد پنده خدا و رسول اوست).
«اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ»⁽³⁾.

ای بار خدایا ! مرا از زمره توبه گاران و پاکیزگان بگردان).

1 - در وضوء جز گفتن بسم الله هیچ دعای در احادیث

صحیح از آن حضرت p ثابت نشده است.

2 - صحیح مسلم 1 / 209.

3 - سنن ترمذی 1 / 78.

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ»⁽¹⁾.

پاکی تو ای الله Ψ . همه ستایش ترا است، گواهی
میدهم بر اینکه ه جز تو معبودی نیست، از تو
آمزش میطلبم و بتو توبه گارم).

طریقه اداى نماز

دو رکعت نماز باین ترتیب ادا میگردد:

نیت نماز:

برای اداى نماز در دل اراده نمودن همان نماز و عدد رکعات همان نماز کافی است . و بعد (الله اکبر) میگوییم با گفتن الله اکبر دستها را بگوش ها برابر نرمة گوش می رسانیم و بعد می بندیم و سپس ثنا میخوانیم .
«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»⁽¹⁾ .

پاکی تو ای الله و همه ستایش ترا است، و بابرکت است نام تو و بزرگی تو مقام والای دارد و نیست معبودی بجز تو).

و بعد «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» میگویم: یعنی: به خدای متعال پناه می برم از (شر) شیطان رانده شده). و سپس «بسم الله الرحمن الرحيم» میگویم: بنام خداوند بی اندازه مهربان، و نهایت با رحم . و بعداً سوره فاتحه را می خوانیم:
﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾.

ترجمه: ستایش خدای راست پروردگار جهانیان خدای که بی اندازه مهربان و نهایت با رحم است. خداوند روز جزا است. خاص ترا می پرستیم و خاص از تو کمک میخواهیم. به ما راه راست را بنما. راه کسانی را که بر ایشان نعمت خویش را ارزانی کرده ای نه راه کسانی را که مورد خشم واقع شده اند و نه هم راه گمراهان). سپس سوره

از سوره‌های قرآن و یا چند آیه ای از آیات
قرآن‌کریم را تلاوت مینماییم : مثلاً سوره
(الماعون) :

﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ * فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ * وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ
الْمُسْكِينِ * فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ * الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ * الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ *
وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ﴾ .

ترجمه : آیا کسی را که روز جزا را تکذیب
می‌کند دیدی؟ این همان کسی است که یتیم را با
اهانت میراند، و به طعام دادن محتاج تشو
نمی‌کند، پس وای بر آن نماز گذارانی که از
نماز شان غافل اند، آنانی که ریا میکنند و
سامان (مورد نیاز) نیازمندان را (از ایشان)
منع مینمایند).

و بعد از آن «الله اکبر» گفته و برکوع می‌رویم،
و با هردو دست هردو زانوی خود را میگیریم . و
این تسبیح را حد اقل سه بار میخوانیم : «سبحان ربی
العظیم» (پروردگار با عظمت من پاک است) . سپس «سمع
الله لمن حمده» را گفته از رکوع بلند میشویم . (شنیده
است خداوند از بنده که او را ستوده است) . و
متصل آن در حالیکه ایستاده ایم میگوییم : «ربنا لك
الحمد» (ای پروردگار ما تراست همه ستایش) . بعد «الله
اکبر» گفته به سجده می‌رویم و در سجده اول زانو
ها و بعداً هر دو دست را و سپس بینی و بعد از
آن پیشانی خود را بزمین میگذاریم و در حالیکه
هر دو دست محاذی گوشها و انگشتها رو بقبله می
باشد سجده می‌نماییم .
بعد از آن سه بار «سبحان ربی العظیم» میگوییم .
(پروردگار عالی شأن من پاک است) . سپس «الله اکبر»

گفته و از سجده اول پیشانی سپس بینی بعد از آن دست ها را بر داشته و پای چپ را در زمین فرش نموده قدم پای راست را بلند می کنیم و می نیشنیم . و دستهای خود را بالای رانهای خود میگذاریم و بعد ازینکه کاملاً بر زمین قرار گرفته دوباره تکبیر گفته و به سجده دوم می رویم و بعد از ادای سجده دوم «الله اکبر» گفته برای ادای رکعت دوم بلند می شویم . و در رکعت دوم ثنا «سبحانک اللهم» را نمیخوانیم و این رکعت را مانند رکعت اول بجا می آوریم . بعد از تمام سجده دوم رکعت دوم در قعده می نیشنیم و این طور تشهد می خوانیم :

«التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»⁽¹⁾ .

تمام تحیت های (قولی و بدنی و مالی) برای خدای متعال است. سلام بر توباد ای نبی p و رحمت خدا و برکات او . سلام باد بر ما و بر بندگان نیکوکار خداوند . گواهی میدهم باینکه جز خداوند معبودی نیست و گواهی میدهم که محمد p بنده خدا و رسول اوست).

سپس این درود را میخوانیم :

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ . اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ»⁽²⁾ .

ای بار خدایا درود بفرست بر محمد p و بر آل محمد p همچنانکه درود فرستادی بر ابراهیم v و

1- صحیح بخاری و صحیح مسلم .
2- صحیح بخاری 8 / 459، و صحیح مسلم (456).

بر آل ابراهیم ψ ، همانا تو ستوده و با عظمتی. ای بارخدایا برکت بگذار بر محمد ρ و بر آل محمد ρ چنانکه برکت نهادی بر ابراهیم ψ و بر آل ابراهیم ψ حقا که تو بزرگی و سزاوار ستایشی). بعداً دعاهاى مانند دعای حسنه را بخواند:

﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾⁽¹⁾.

ای بار الها! بما در دنیا خوبی ب ده و در آخرت خوبی بده، و ما را از عذاب دوزخ نگهدار). از جمله دعاهاى مأثوره این دعا نیز میباشد:

«اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ»⁽²⁾.

ای بار الها! همانا من برخوشتن ظلم بسیاری نمودم و کسی نمیتواند گناهی را ببخشد جز تو، پس بیامرزش مرا به آمرزش خاص خویش و به من رحم فرما، حقا که تو آمرزنده و مهربانی).

نماز استخاره:

شخصی مسلمان وقتی میخواهد در امر مهم و یا کاری ضروری اقدام نماید مانند: ازدواج، سفر، تجارت، و امثال آن. طریقه مسنونه اینست که دو رکعت نماز به نیت استخاره اداء نماید و بعد از ختم نماز دعاییکه درین مورد از آنحضرت ρ روایت شده بخواند و حاجت خود را طلب و در باره رسیدن بمقصد خود از خداوند Ψ استعانت

1- سوره بقره، آیه: 201.

2- صحیح بخاری و صحیح مسلم.

بجوید و بعد از میلان قلبی بطرف همان چیز آنرا
عملی نماید.

دعای استخاره :

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ يُبَسِّمِي حَاجَتَهُ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي أَوْ قَالَ : عَاجِلِهِ وَأَجَلِهِ فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي أَوْ قَالَ : عَاجِلِهِ ۖ وَأَجَلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ»⁽¹⁾.

ای بار الها! طلب خیر میکنم ترا به یاری علم تو، و طلب قدرت میکنم از تو بوسیله قدرت (کامله) تو، و سوال میکنم ترا از فضل بزرگ تو، همانا تو صاحب قدرتی و من قدرتی ندارم، و تو میدانی و من نمیدانم، و تو داننده غیبهایی، ای بار الها! تو میدانی که این کاری را که من به آن تصمیم گرفتم در امر دین من و دنیای من و انجام کار من بخیر من است، آنرا برای من مقدر کن و آسان بگردان، و من را به آن کار برکت و افزونی ده، ای بار الها! تو میدانی که این کار را که من به آن تصمیم گرفتم در دین من و دنیای من و انجام کار من به ضرر من میباشد آنرا از من باز گردان و مرا از آن، و برای من نیکی را هرجاییکه باشد مقدر نما، و مرا به آن راضی بگردان).

نماز حاجت:

اگر مشکلی در مسیر زندگی به بنده مسلمان پیدا شد که با وجود سعی و کوشش انسانی او و مهیا شدن اسباب این مشکل رفع نگردید. درین وقت او دو رکعت نماز را به نام نماز حاجت

1- صحیح بخاری، سنن ابوداود، سنن ترمذی و مسند امام احمد بن حنبل.

اداء میکند و بعد از ادای نماز حمد و ثنا برای خداند Ψ گفته و درود بر روان پاک آنحضرت ρ میفرستد و سپس این دعا را میخواند و مطلب خویش را از خداوند متعال طلب میکند.

دعای حاجت:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ م، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، أَسْأَلُكَ مَوْجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ، وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضَى إِلَّا قَضَيْتَهَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»⁽¹⁾.

نیست معبودی بجز خدای حلیم و کریم، پاک است خداوند پروردگار عرش بزرگ است، ستایش خدای را است پروردگار جهانیان، سوال میکنم ترا اعمال که موجب رحمت تو گردد، و خصلتها یکه سبب آمرزش از جانب تو شود، و پاکی از هر گناه، و غنمیت از هر نیکی، و سلامتی از هر معصیتی، مگذار برای من هیچ گناه مگر آنکه آنرا بیامرزی، و نه هم هیچ اندوهی مگر آنکه آنرا بگشایی، و نه هم هیچ حاجتی که تو به آن راضی باشی مگر آنکه آنرا بدهی، ای مهربانترین مهربانان).

1- سنن ترمذی و ابن ماجه.

دعاهای متفرقه

دعای وقت بیرون شدن از منزل:

«بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»⁽¹⁾. (بنام خداوند بر خداوند توکل نمودم، و هیچ جای بازگشتی و قوتی جز خداوند نیست).
«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ»⁽²⁾.

ای بار الها! من بتو پناه میبرم از اینکه کسی را گمراه بسازم، و یا کسی من را گمراه بسازد، و یا کسی را بلغزانم، و یا کسی من را بلغزاند، و یا بکسی ظلم نمایم، و یا کسی بمن ظلم نماید، و یا بکسی جهالت نمایم، و یا کسی بمن جهالت نماید).
«بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا، وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى رَبِّنا تَوَكَّلْنَا»⁽³⁾.

بنام خداوند Ψ (بمنزل) داخل شدیم و بنام خداوند Ψ (از منزل) خارج شدیم، و بر پروردگار ما توکل کردیم).

دعای مسافر:

شخص وقتی میخواهد سفر نماید با دوستان و اقارب خود چنین وداع میکند:
«أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ»⁽⁴⁾.
من دین ترا، و امانت ترا، و خاتمه عمل ترا، بخداوند میسپارم).
«أَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهَ الَّذِي لَا تَضِيعُ وَدَائِعُهُ»⁽¹⁾.

1- سنن ابوداود 4 / 325.

2- سنن ابن ماجه و ترمذی و نسائی.

3- سنن ابوداود.

4- سنن ترمذی و مسند امام احمد.

ترا به خداوند میسپارم، خدایکه چون با و چیزی سپرده شود ضایع نمیگردد).

دعای وقت روان شدن بسفر:

«اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَلَدِ»⁽²⁾.

ای بار الها! تویی صاحب (من) در سفر و نائب (من) در خانواده (من) ای بار الها! بتو پناه میبرم از مشقت های سفر، و منظر بد، و از دیگرگونی و بدحالی در مال و خانواده و فرزندان [خویش] ().

دعای وقت سوار شدن بوسایل سفر:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ» سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ * وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ». اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنْ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ»⁽³⁾.

خدا بزرگ است، خدا بزرگ است، خدا بزرگ است، پاک است آنکه برای (استفاده) ما این (مركوب) را رام ساخت است، و ما خود به (تسخیر) آن دسترسی نداشتیم، حقا که ما به پروردگار خود بازگشتنی هستیم (ای بار الها! ما از تو درین سفر نیکوکاری و پرهیزگاری را مسئلت می نماییم، و نیز عملی را که پسندیده بارگاه تو است، ای بار الها! بر ما این سفر ما را سهل

1- مسند احمد و ابن ماجه، از ابی هريره ت.

2- صحیح مسلم.

3- صحیح مسلم.

و آسان بساز، و فاصله دور آنرا بر ما نزدیک بگردان، ای بار الها! تویی صاحب (من) در سفر و نائب (من) در خانواده (من) ای بار الها! بتو پناه میبرم از مشقت های سفر و منظر بد، و از دگرگونی و بدحالی در مال و فرزند [خویش].

دعای بازگشت از سفر:

«أَيُّوْنَ، تَائِبُوْنَ، عَابِدُوْنَ، لِرَبَّنَا حَامِدُوْنَ»⁽¹⁾.

رجوع کنندگان (از سفر) توبه گاران و عبادت کنندگان مر پروردگار خود بوده و او را ثنا و ستایش مینماییم).

دعای طلب باران:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ * مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿١﴾ ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ : أَنْتَ الْغَنِيُّ وَنَحْنُ الْفُقَرَاءُ . أَنْزِلْ عَلَيْنَا الْغَيْثَ ، وَاجْعَلْ مَا أَنْزَلْتَ عَلَيْنَا قُوَّةً وَبَلَاغًا إِلَى حِينٍ»⁽²⁾.

ستایش خدای راست که پروردگار جهانیان است، خدای بی اندازه مهربان، و نهایت بارحم، پادشاه روز جزا، نیست معبودی بجز خداوند آنچه را اراده نماید انجام میدهد، ای بار الها! تو خدایی و بجز تو معبودی نیست، تو بی نیازی، و ما محتاج ایم، بر ما باران (رحمت خویش) را نازل فرما، و آنچه را که بر ما نازل نمودی (سبب) قوت و بسنده ساز تا میعاد معینی بگردان).

دعای وقت داخل شدن بمسجد:

1- صحیح مسلم.

2- سنن ابوداود و مستدرک حاکم.

«أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»⁽¹⁾.

پناه میبرم بخداوند بزرگ، و بذات کریم او، و قدرت و غلبه قدیم او از شر شیطان رانده شده).

«بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»⁽²⁾.

بنام خداوند صلات و سلام بر رسول خدا p ، ای بار الها! گناهان مرا بیامرزد و دروازه های رحمت خویش را برایم بگشاید).

دعای وقت بیرون شدن از مسجد:

«بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ»⁽³⁾.

بنام خداوند صلات و سلام بر رسول خدا p ، ای بار الها! گناهان مرا بیامرزد و دروازه های فضل خویش را برایم بگشاید).

دعای وقت داخل شدن به بازار:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»⁽⁴⁾.

نیست معبودی بجز الله و خداوند یگانه و یکتا است، برای او هیچ شریکی نیست، و پادشاهی از آن او است، و (همه) ستایش از آن او است، زنده میگرداند و میمیراند، و او است زنده ابدی که هیچ نمی میرد، و به ید بلا کیف اوست خیرها، و

1- سنن ابوداود.

2- مسند امام احمد و سنن ابن ماجه.

3- مسند امام احمد و سنن ابن ماجه.

4- سنن ترمذی و مسند امام احمد.

او بر همه چیزها توانا است).

دعای داخل شدن به بیت الخلاء:

«بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ»⁽¹⁾.

بنام خداوند، ای بار الها! من به تو پناه میبرم از (شر) شیطان های نر و ماده).

دعای وقت بیرون شدن از بیت الخلاء:

[غُفْرَانُكَ] «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَعَافَانِي»⁽²⁾.

آمرزش ترا میطلبم. ثنا و ستایش مرا خدایرا که از من چیزهای مؤذی را دور نموده و مرا عافیت بخشیده است).

دعای تعزیت:

«إِنَّ اللَّهَ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّ سَمَى، فَلْيَتَصَبَّرْ وَلْيَحْتَسِبْ»⁽³⁾.

کسی را که میرانیده است از آن خداوند بوده است، همه چیزهایی را که داده است از آن او است، هر چیز در نزد خداوند میعاد معینی دارد، پس صبر کن خداوند برایت مزد و پاداش میدهد).

دعای زیارت قبور:

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ»⁽⁴⁾.

1- صحیح بخاری و صحیح مسلم.

2- سنن ترمذی و ابو داود.

3- صحیح بخاری 80 / 20 ، و مسلم 626 / 20.

4- صحیح مسلم 271 / 2.

سلام باد بر شما اهل دیار از مؤمنان و مسلمانان، و بدون شک ما هم اگر خداوند بخواهد بشما حتما پیوست شدنی هستیم، خداوند گذشتگان و آیندگان ما را مورد رحمت خود قرار دهد، از خداوند برای خود و شما عافیت (سلامتی از عذاب دنیا و آخرت را) میخواهم.

دعای پیش از شروع طعام:

وقتی انسان میخواهد طعام بخورد «بسم الله» میگوید، و اگر گفتن «بسم الله» در آغاز طعام خوردن از یادش رفته بود این دعا را بخواند: «بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ»⁽¹⁾. (بنام خداوند در اول و آخر طعام شروع مینمایم).

دعای بعد از فراغت از طعام:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ، مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ»⁽²⁾. ثناء و ستایش مر خدای را که مرا طعام داده است و روزی را بدون صرف نمودن قوت و قدرت من، برایم ارزانی نموده است).

دعای مهمان برای میزبان:

«اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي وَأَسْقِ مَنْ سَقَانِي»⁽³⁾. ای بار الها! کسی که مرا طعام خورانیده است او را طعام بده و کسی که مرا نوشانیده است او را بنوشان).

دعای روزه دار برای کسیکه او را افطاری داده است:

1- سنن ابوداود 3 / 347.

2- سنن ابوداود.

3- صحیح مسلم 3 / 126.

«أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ»⁽¹⁾.

روزه داران در نزد شما افطار نمودند و نیکوکاران از طعام شما خوردند و فرشتگان بر شما رحمت فرستادند).

دعای وقت افطار:

«ذَهَبَ الظَّمْأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ، وَتَبَّتْ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ»⁽²⁾.

تشنگی از بین رفت، و رگها تر شد، و ثواب حاصل گردید، اگر خداوند بخواهد).

دعای وقت عیادت مریض:

«لَا بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ»⁽³⁾.

کدام حرجی نیست (این بیماری) اگر خداوند بخواهد (وسیله) پاکی گناهانت میگردد).

دعای عطسه زننده:

زمانیکه انسان عطسه میزند بگوید: «الْحَمْدُ لِلَّهِ» ثناء و ستایش باد مر خدا را. و کسیکه به نزدش موجود است بگوید: «يَرْحَمُكَ اللَّهُ» خداوند ترا مورد رحمت خود قرار دهد. و عطسه زننده در جوابش این دعا را بگوید: «يَهْدِيْكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحْ بِأَلْسِنَتِكُمْ»⁽⁴⁾. خداوند شما را هدایت کند و حال شما را درست بگرداند).

دعای برای کسیکه ازدواج نموده است:

1- سنن ابوداود 3 / 367.

2- سنن ابوداود 2 / 306.

3- صحیح بخاری.

4- صحیح بخاری 7 / 125، و مسند امام احمد بن حنبل.

«بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ»⁽¹⁾. خداوند برای تو و برتو برکت بگذارد و خداوند به هردوی شما خیر و خوبی ارزانی کند).

دعای خیر و برکت بر متاعی که انسان خریداری میکند:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَّ لَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلَتْهَا عَلَيْهِ»⁽²⁾.

ای بار الها! من از تو خیر این چیز را و خیری که در آن آفریدی میخواهم، و از شر آن و شری را که در آن آفریده ای بتو پناه میبرم).

دعای وقت دیدن ماه نو:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ»⁽³⁾.

خدا بزرگ است، ای بار الها! طلوع این ماه را بر ما مایه امن و ایمان و سلامتی و اسلام و توفیق بر چیزیکه تو آنرا دوست داری و بآن راضی هستی بگردان، پروردگار ما و پروردگار تو خداوند (است).

دعای وقت دیدن در آینه:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَسَّنَ خَلْقِي وَخَلَقِي وَزَانَ مِنِّي مَا شَانَ مِنْ غَيْرِي»⁽⁴⁾.

ثنا و ستایش مر خدای را که آفرینش و اخلاق مرا نیکو ساخته است، و چیزهاییکه بدیگران عیب بوده

1- سنن ابوداود و سنن ترمذی.

2- سنن ابوداود 2 / 248.

3- سنن ترمذی 5 / 506.

4- طبرانی.

بمن زینت گردانیده است).

دعای وقت آواز رعد و برق:

«سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ»⁽¹⁾.

پاک است خدای که رعد ثنا و ستایش او را مینماید، و فرشتگان از وی ترس و خوف دارند).

دعای وقت نوشیدن آب زمزم:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْماً نَافِعاً، وَرِزْقاً وَاسِعاً وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»⁽²⁾. ای بار الها! من از تو علم پر منفعت و روزی فراخ و صحت یابی از هر دردی را میخواهم، برحمت تو ای مهربانترین مهربانان). (توسل میجویم).

دعای ختم مجلس:

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ»⁽³⁾.

ای الله تو پاکی، ثناء و ستایش تو راست، گواهی میدهم باینکه جز تو معبودی نیست، از تو آمرزش میطلبم و به تو توبه گارم).

دعای وقت همبستر شدن با همسر:

«بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا»⁽⁴⁾.

بنام خداوند، ای بار الها! ما را از (شر) شیطان نگهدار، و اولادهای که بما عطا میکنی از (شر) شیطان نگهدار).

1- موطأ امام مالك.

2- مستدرک حاکم 1 / 646.

3- سنن ترمذی و ابوداود، و نسائی.

4- صحیح بخاری 6 / 141 و صحیح مسلم 2 / 1028.

دعای قبل از خواب:

«بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا»⁽¹⁾.

بنام تو ای بار الها ! میمیرم و زنده میگردم).

دعای وقت بیدار شدن از خواب:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ»⁽²⁾.

ثناء و ستایش مر خدای را که ما را بعد از میرانیدن زنده گردانیده و بسوی او حشر و نشر ما است).

دعای عقیقه:

«بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ هَذِهِ عَقِيقَةُ فُلَانٍ»⁽³⁾.

(بنام خدا، خدا بزرگ است، ای بار الها ! از تو است، و برای تو، این عقیقه فلان (نام مولود را بگیرد).

«اللَّهُمَّ هَذِهِ عَقِيقَةُ فُلَانٍ دَمَهَا بَدَمِهِ وَعَظْمُهَا بِعَظْمِهِ وَجِلْدُهَا بِجِلْدِهِ وَشَعْرُهَا

بشعره، وَجْهَتْ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفاً وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي، لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ».

ای بار الها ! این عقیقه فلانی (اینجا نام مولود گفته شود) است خون آن بخون او، استخوان آن به استخوان او، پوست آن به پوست او، موی آن بموی او، من بسوی آن ذاتی رو آوردم که آسمانها و زمین را آفریده است در حالیکه من

1- مسند امام احمد.

2- صحیح مسلم.

3- سنن بیهقی 2 / 185.

از انحرافات برکنارم و از مشرکان نیستم،
واقعاً نماز من، نسک من، زندگی من، و مرگ من
برای خدا است، پروردگار جهانیان ذاتی که
شریکی ندارد و من باین مأمور شده ام و من
نخستین مسلمان هستم، خدایا! از تو است و برای
تو). چون بدینجا رسید حیوان را ذبح نماید.

دعای قنوت:

«اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغْفِرُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ،
وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ، وَنَخْلَعُ مَنْ يَكْفُرُكَ اللَّهُمَّ إِنَّاكَ نَعْبُدُ، وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ
نَسْعَى وَنَحْفِدُ، وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ، وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِ مُلْحَقٌ»⁽¹⁾.

ای بار الها! از تو یاری میجوئیم، و از تو
آمرزش میخواهیم، و بتو ایمان می آوریم، و به
تو توکل می ورزیم، و به تو ثناء خیر میگوئیم،
و ترا شکر میکنیم، و نا سپاسی نمیکنیم، و
کسانیرا که از اوامر تو سرپیچی میکنند
میگذاریم و ترک میدهیم، ای بار الها! خاص ترا
می پرستیم و خاص برای تو نماز میگذاریم، و
خاص ترا سجده میکنیم، و بسوی تو میشتا بیم، و
بتو اخلاص می ورزیم، رحمت ترا میجوئیم، و از
عذاب تو میترسیم، واقعاً که عذاب تو بکافران
پیوست است).

دعای نجات از غم و اندوه:

«اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أَمَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي
قَضَائِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ
أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي،
وَتُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَدَهَابَ هَمِّي»⁽²⁾.

1- سنن کبری بیهقی.

2- مسند امام احمد 1 / 391.

ای بار الها! من بنده تو ام و فرزند بنده تو ام و فرزند کنیز تو ام پیشانی من بید تو است، حکم تو در من جاری است، فیصله تو در مورد من عدل و انصاف است، تو به هر اسمی که خود را بآن نام گذاری کرده ای و یا آن اسم را در کتاب خویش نازل فرموده ای، و یا آن اسم را بکسی از مخلوق خویش تعلیم داده ای، و یا آن اسم را در نزد خویش در علم غیبی که بآن داری اختیار نمودی، سوال میکنم که قرآن را بهار دلم و نور سینه ام و وسیله برای دوری از غم و اندوه ام بگردان).

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ»⁽¹⁾.

ای بار الها! من بتو پناه میبرم از اندوه و غم، و به تو پناه میبرم از ناتوانی و کسالت، و به تو پناه میبرم از ممسکی و ترس، و بتو پناه میبرم از قرض داری و قهر مردها).

دعای بی قراری:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ»⁽²⁾.

نیست م عبودی بجز خدای حلیم و عظیم، نیست معبودی بجز خداوند پروردگار عرش بزرگ، نیست معبودی بجز خداوند پروردگار آسمانها و پروردگار زمین و پروردگار عرش کریم).

1- صحیح بخاری 7 / 158.

2- صحیح بخاری 7 / 154، و صحیح مسلم 4 / 2092.

«اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ»⁽¹⁾.

ای بار الها! امید رحمت تو را دارم مرا به اندازه یک پلک چشم به نفس من مسپار، و تمام کارم را درست فرما، نیست معبودی جز تو).

«لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ

الظَّالِمِينَ»⁽²⁾. نیست معبودی جز تو، پ اکی تو،

همانا من از جمله ستمگاران بودم).

«اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً»⁽³⁾. الله، الله، پروردگار من است، با و هیچ چیزی را شریک نمیسازم).

دعای رفع نا آرامی و یا ترس در خواب:

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ»⁽⁴⁾.

پناه میبرم به کلمه های تمام خداوند از خشم و عذاب خداوند، و از شر بنده گان خداوند، و از وسوسه های شیاطین، و از حاضر شدن شیطانها).

دعای برای عزت و رسیدن بمقام و منصب:

اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ ﴿تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ، وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ، وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ، وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ﴾ بِبَيْدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ * تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ،

1- سنن ابوداود 4 / 324.

2- سنن ترمذی 5 / 529.

3- ابوداود 2 / 87.

4- سنن ابوداود 4 / 12.

وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ، وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ، وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ، وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ⁽¹⁾.

ای بار الها ! ای مالک ملک به هر کسی که خواهی پادشاهی میدهی و از هر کسی که به خواهی پادشاهی را میگیری، هر که را خواهی عزت میدهی و هر که خواهی ذلیل میگردانی، شب را به روز داخل میکنی و روز را بشب داخل میکنی، زنده را از مرده بیرون میکنی و مرده را از زنده بیرون میکنی، و هر که را خواهی روزی بیشمار میدهی).

دعای طلب علم:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ»⁽²⁾.

ای بار الها! من از تو علم پر منفعت میخواهم و پناه میبرم بتو از علمیکه در آن نفعی نمی باشد).

دعا برای جلو گیری از امراض خطرناک:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ، وَالْجَذَامِ، وَالْجُنُونِ، وَسَيِّئِ الْأَسْقَامِ»⁽³⁾.

ای بار الها! بتو پناه میبرم از (مبتلا شدن) به پسی، دیوانگی، بندوقوره، و سایر مرضهای بد).

دعای صحتی و سلامتی:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»⁽⁴⁾.

1- سوره آل عمران، آیه های: 26 - 27.

2- سنن ابن ماجه 2 / 327.

3- مصنف ابی شیبه 7 / 18.

4- سنن ترمذی 5 / 524.

ای بار الها! من از تو سوال صحتی و سلامتی را در دنیا و آخرت مینمایم).

دعای نجات از شرک:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ»⁽¹⁾.

ای بار الها! من بتو پناه میبرم از اینکه بتو شریک بگیرم در حالیکه من میدانم، و از تو آمرزش میطلبم از (شرک و) چیزی که من نمیدانم).

دعای وقت دیدن مصیبت زده:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ

تَفْضِيلاً»⁽²⁾. ثناء و ستایش مر خدای را که مرا از چیزیکه ترا بآن مبتلاء نموده است نجات داده است، و مرا بر بسیاری از مخلوق خود فضیلت و برتری بخشیده است).

دعای بعد از اذان:

«اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً الَّذِي وَعَدْتَهُ»⁽³⁾.

ای بار الها! صاحب این دعوت کام له، و نماز استوار، محمد p را وسیله و فضیلت و درجه رفیع عطا فرما، و او را در مقام محمود قرار بده، مقامیکه وعده آن را فرموده ای).

دعای وقت روبرو شدن به دشمن:

1- مسند احمد 4 / 403.

2- سنن ترمذی 5 / 493، و مشکاة المصابیح، باب الدعوات فصل دوم.

3- صحیح بخاری، 1 / 152.

«اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا»⁽¹⁾.

ای بار الها! عیب های ما را بپوشان و ترس ما را به امن بدل فرما).

دعای درخواست اخلاق حسنه:

«اللَّهُمَّ حَسَّنْتَ خُلُقِي فَحَسِّنْ خُلُقِي»⁽²⁾.

ای بار الها! آفرینش مرا نیکو ساختی پس اخلاق مرا نیز نیکو بساز).

دعای جنازه:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا، وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا ، وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا .
اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ»⁽³⁾.

ای بار الها! زنده و مرده ما را و حاضر و غائب ما را و کوچک و بزرگ ما را و مرد و زن ما را بیامرزد، بار الها! هر که را از ما زنده نموده ای، پس زنده نگهدار او را بر اسلام، و هر که را از ما فوت ساخته ای پس او را بر ایمان بمیران).

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ،

وَاعْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلَجِ وَالْبَرْدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ،
وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ
الْجَنَّةَ، وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ»⁽⁴⁾.

ای بار الها! او را بیامرزد و بر او رحم کن او را عافیت ده، از او در گذر، مهمانی او را

1- مسند احمد، و مشکاة المصابيح باب الدعوات في الأوقات فصل سوم.

2- مسند امام احمد 6 / 65.

3- مشکاة المصابيح باب المشي بالجنابة فصل دوم.

4- صحيح مسلم 2 / 663.

به عزت تمام فراهم گردان، قبر او را فراخ کن،
 او را به آب برف و ژاله بشوی، و او را از
 گناه پاک کن چنانکه پارچه ای سفید را از چرک
 پاک میکنی، و او را به خانه ای بهتر از خانه
 اش، و به اهلی بهتر از اهلش، و به همسری بهتر
 از همسرش عوض بده، او را به بهشت داخل گردان،
 و او را از عذاب قبر و عذاب آتش و ارهان).

دعای برای جنازه پسر نابالغ:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا، وَاجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا، وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا مُشَفَّعًا»⁽¹⁾.

ای بار الها! او را برای ما توشه آخرت
 بگردان توشه ای از پیش فرستاده شده، و او را
 برای ما اجر و ذخیره گردان، و او را برای ما
 شفیع و مقبول الشفاعة گردان).
 «اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا»⁽²⁾.

خدایا! او را برای ما میزبان و ذخیره و
 ثوابی قرار ده).

دعای برای جنازه دختر نابالغ:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا، وَاجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا، وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعًا
 مُشَفَّعَةً»⁽³⁾.

ای بارالها! او را برای ما توشه آخرت بگردان
 توشه ای از پیش فرستاده شده، و او را برای ما
 اجر و ذخیره گردان، و او را برای ما شفیع و
 مقبول الشفاعة گردان).

دعای برای علاج بی خوابی:

1- سنن ابوداود و نسائی و سنن ترمذی.

2- صحیح بخاری کتاب الجنائز، باب قراءة فاتحة الكتاب على الجنائز. 2 / 113.

3- مشکاة المصابیح.

«اللَّهُمَّ غَارَتِ النُّجُومُ وَهَذَاتِ الْعُيُونُ وَأَنْتَ حَيٌّ قَيُّومٌ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ أَنْمِ عَيْنِي»⁽¹⁾.
ای بار الها! ستاره ها غائب شدند، و چشم ها آرام گرفتند، و توی زنده و بخود پاینده، ای زنده ای بخود پاینده، و چشم هایم را به خواب ببر).

دعای سجده تلاوت:

«سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَبَحُولِهِ وَقُوتِهِ، فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ»⁽²⁾.
چهره ای من ذاتی را که او را آفریده و صورت بندی نموده است سجده کرده است، ذاتی که گوشها و چشم او را به قوت و توانایی خویش سوراخ نموده است با برکت است خداوند و بهترین آفریدگار است).

دعای وقت شنیدن آواز خروس:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ»⁽³⁾.
ای بار الها! من از فضل و مهربانی تو سوال میکنم).

دعای وقت شنیدن عرعر خر:

«أَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ»⁽⁴⁾.
پناه میبرم به خداوند از شر شیطان رانده شده).

دعا برای نجات حاصل کردن از عادات و اخلاق ناپسند:

- 1- معجم کبیر طبرانی 5 / 124، شیخ آلبانی در سلسله الأحادیث الضعیفہ نقل کرده گفته است که این حدیث ضعیف است.
- 2- مشکاة المصابیح.
- 3- مشکاة المصابیح، باب الدعوات فی الأوقات، فصل الأول.
- 4- مشکاة المصابیح، باب الدعوات فی الأوقات، فصل الأول.

«اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ النِّفَاقِ وَعَمَلِي مِنَ الرِّيَاءِ وَلِسَانِي مِنَ الْكُذْبِ وَعَيْنِي مِنَ الْخِيَانَةِ، فَإِنَّكَ تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورِ» (1).

ای بار الها! قلبم را از نفاق و عملم را از ریا و زبانم را از دروغ، و چشم هایم را از خیانت پاک بگردان، توی که به خیانت کردن چشم ها علم داری و چیزهای که در سینه ها پوشیده است میدانی.

دعا برای رفع مشکلات:

«اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا» (2).

ای بار الها! هیچ کاری آسان نمیگردد مگر آن که تو او را سهل و آسان بگردانی، و تو مشکل را اگر بخواهی آسان میگردانی.

دعا جهت نجات یافتن از قرض داری:

«اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ» (3).

ای بار الها! احتیاجات مرا از روزی حلال پوره کن و از (خوردن) حرام مرا رهایی بخش، و از ماسوی خود بفضل و مرحمت خویش مرا بی نیاز ساز.

دعا برای پدر و مادر:

«رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا» (4).

(پروردگارا! برای پدر و مادرم ببخشا همچنانکه مرا در خورد سالی تربیه کرده اند).

1- حکیم ترمذی و خطیب بغدادی.

2- صحیح ابن حبان حدیث (2427).

3- سنن ترمذی 5 / 560.

4- سوره اسراء آیه: 24.

شش کلمه دین

اول کلمه طیبه:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ»

(جز خداوند هیچ معبودی نیست، محمد μ فرستاده خدا است).

دوم کلمه شهادت:

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»

(گواهی میدهم بر اینکه جز خداوند هیچ معبودی نیست، او یکتا است و او را هیچ شریکی نیست، و گواهی میدهم بر اینکه محمد μ بنده خدا Ψ و رسول او است).

سوم کلمه تمجید:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»⁽¹⁾.

(پاک است خداوند، همه ثنا و ستایش از آن اوست، و هیچ معبودی جز او نیست، و خداوند بزرگ است، و هیچ جای بازگشتی و قوتی جز خداوند نیست، خدا بلند مرتبه و بزرگ است).

چهارم کلمه توحید:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ أَبَدًا أَبَدًا ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

(جز خدا هیچ معبودی نیست، او یکتا است، و او را هیچ شریکی نیست، پادشاهی از آن اوست، و ثناء و ستایش مختص ذات اوست، زنده میگرداند و

1- صحیح بخاری.

میمیراند، و اوست زنده دائمی و ابدی، صاحب عظمت و بزرگی است، خیر و خوبی بید اوست، و او بر هر چیز توانا است).

پنج کلمه استغفار:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ عَمْدًا أَوْ خَطَأً سِرًّا أَوْ عَلَانِيَةً، وَأَتُوبُ إِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِي أَعْلَمُ، وَمِنَ الذَّنْبِ الَّذِي لَا أَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ وَسَتَّارُ الْعُيُوبِ وَغَفَّارُ الذُّنُوبِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ».

(از خداوند پروردگار خویش از همه گناهان که به قصد یا بخطا و پوشیده و یا آشکار انجام داده ام آمرزش میخواهم و بسوی او از همه گناهانی که میدانم و گناهانی که نمیدانم توبه مینمایم، ای بار الها! تو بسیار داننده امور غیبی و تو بسیار پوشاننده عیبهای و تو بسیار آمرزنده گناهانی، و نیست هیچ جای بازگشتی و نه هم قوتی جز خداوند خدای بلند مرتبه و بزرگ).

ششم کلمه رد کفر:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ شَيْئاً وَأَنَا أَعْلَمُ بِهِ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ بِهِ ثَبَّتْ عَنْهُ وَتَبَرَّأْتُ مِنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ وَالْعِيبَةِ وَالْبِدْعَةِ وَالنَّمِيمَةِ وَالْفَوَاحِشِ وَالْبُهْتَانِ وَالْمَعَاصِي كُلِّهَا، وَأَسْلَمْتُ وَأَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ»

(ای بار الها! بتو پناه می برم از اینکه بتو چیزی را شریک بگردانم و من آنرا بدانم، و از چیزهایی که نمیدانم از تو آمرزش میخواهم از آن (همه گناهان) توبه نمودم و از کفر و شرک و غیبت و بدعت و سخن چینی و کارهای زشت، و همه گناهان بیزاری میجویم، و اسلام آوردم و میگویم: جز خداوند هیچ معبودی نیست، و محمد رسول خدا است).

وظيفة نهایت آسان و پر وزن در صحیفه اعمال:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ»⁽¹⁾ .

(پاک است خداوند ثناء و ستایش مر خدای راست،
پاک است خداوند بزرگ) .
«الحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات، وألف ألف صلاة وسلام على أفضل
البريات، وعلى آله وأصحابه والتابعين لهم بإحسان، رضي الله عنهم ورضوا عنه» .
از خوانندگان این مجموعه (اذکار صالحین)
التماس دعا دارم .

اسلام آباد پاکستان

دكتور نظام الدين «نافع»

تاریخ: 10 / 2 / 2008 م .

1- صحیح بخاری 7 / 168 صحیح مسلم 4 / 2072 .

فهرست مآخذ

ش	نام کتاب	نام مؤلف
1	قرآن کریم	
2	صحیح البخاری	محمد بن اسماعیل بخاری
3	صحیح مسلم	مسلم ابی الحسن ابن حجاج القشیری
4	سنن ترمذی	ابو عیسی محمد ابن عیسی الترمذی
5	سنن ابو داود	سلیمان بن الأشعث السجستانی
6	سنن نسائی	ابو عبد الرحمن احمد ابن شعیب النسائی
7	سنن ابن ماجه	ابو عبد الله محمد بن یزید القزوینی
8	موطا امام مالک	ابن انس الأصبحی
9	مسند امام احمد	امام احمد ابن حنبل
10	مستدرک	ابو عبد الله حاکم نیسابوری
11	السنن الکبری	امام بیهقی
12	مشکاة المصابیح	خطیب تبریزی
13	تاریخ بغداد	خطیب بغداد
14	الدعاء من الكتاب والسنة	سعد بن علی القحطان
15	حصن المسلم	سعد بن علی القحطان
16	الدعاء المستجاب من الحديث والكتاب	الجواد أحمد عبد الجواد

آثار علمی مؤلف

الف- آثار چاپ شده :

- 1 +ذکار صالحین (کتاب حاضر) .
- 2 +نحرافات در دوره آوارگی و تدابیری آن.
- 3 +اساسات استراتیژی امریکا در قضیه افغانستان (ترجمه) .
- 4 تجوید و علوم قرآن.
- 5 تفسیر نافع (سوره فاتحه و پاره اخیر قرآن مجید) .
- 6 تفسیر نافع (سوره های یس، الرحمن، و الملک) .
- 7 جهاد و هجرت.
- 8 جهاد از دیدگاه قرآن و حدیث (به زبان دری و پشتو) .
- 9 +الجهاد فی سبیل الله مفهومه والدعوة إلیه (به زبان عربی) .
- 10 حقوق طفل در اسلام.
- 11 روزه .
- 12 رهنمای حج و عمره و زیارت مسجد نبوی.p.
- 13 عدالت در اسلام.
- 14 کتاب مطالعه (ترجمه) .
- 15 مسائل توحید از طریق سؤال و جواب.
- 16 میراث در اسلام.
- 17 هود و ضررهای آن.
- 18 نماز.
- 19 منهیات در اسلام.
- 20 نشانه های استراتیژی انکشاف اجتماعی در افغانستان (ترجمه) .

- 21 وجوب عمل به سنت رسول اکرم p و کفر منکر آن (ترجمه).
- 22 یتیم در جامعه اسلامی.
- 23 هیرت النبی p (ترجمه).
- ب- آثار آماده چاپ:
- 24 تعلیم و تربیه اسلامی صنف چهارم (کتاب درسی).
- 25 تعلیم و تربیه اسلامی صنف پنجم (کتاب درسی).
- 26 الحقوق الأساسية للبشر (به زبان عربی).
- 27 افغانستان در گذشته و حال (ترجمه).
- 28 هلا علی القاری الهروی محدثاً (رساله دوکتوری).
- 29 الإمام البخاري وصحيحه (به زبان عربی).
- 30 العلم النافع أوصافه وآثاره (به زبان عربی).
- ج- تحقیق و تدقیق بر کتب ذیل:
- 31 تدقیق ترجمه دری فی ظلال القرآن «شهید سید قطب».
- ترجمه استاد محمد صدیق راشد سلجوقی جزء اول، دوم، سوم، چهارم، پنجم و ششم.
- 32 تدقیق ترجمه تفسیر قرآن مجید «عبدالله یوسف علی» ترجمه استاد صباح الدین کشکی جلد اول، دوم، سوم، چهارم، پنجم و ششم (قرآن مجید از اول تا اخیر).
- 33 ارکان اسلام.
- 34 حضرت عیسی ۷ بنده خدا و رسول او.

35 حکمت شهادت.

36 داستانهای پیامبران علیهم السلام.

37 تربیهٔ اولاد مسلمان در جوامع غیر اسلامی.

38 -اسلام و شوروی.

نمای از نظام سیاسی اسلام.